

K a a r e l: Poisid pressime päälle (hakkab suur raselemine. Toomas äigab härja-
karaga vastu letti. Tuli kustub. Kui suure kisa päälle valgus uuesti tuleb,
on laud ümber tõugatud ja kõik segi. Hüüdeid "pidage Osman!" "Mul on parem sõ-
japlaan!" "Nöelakuningas katjub!" Eesti rahvas, ära mäss. "Ai saatat, ära tapa!"
"Tsört vasmii!" "Mina olen, Skobelev!" Viguse tulles hoiab Kaarel Skobelevi kõ-
rist. Toonokure pea tõuseb leti tagant välja, selle järgi Mulgi ja Aabr ami
hirmunud näod. Öller tuleb kambri. Kus on rüütel? "Kus on Nöelakun?"
N ö e l a k.: (pöös seinäärse pingi ääri välja) Siin ma olen!
Ö l l e r.: Te kaklete huupi nagu purjus venelased. Niisugusel kaklusel pole
mingit mõtet. Ma ütlen teile mis! Tehke priske sõda. Kumb pool võidab, see
pool saab Tillu-Tiina. Vaat nõnda!
T o o m a s: See on alles tore mõte. Lööme sõja lahti (Hüüe mitmelt "Sõda, sõda!")
N ö e l a k.: (ronib pingile) Ölleritsul on õigus. See on äraütlemata õige sõna.
Sõda! Teie kaklus on üks hirmus mässamine. Aga sõda on kerraldatud kaklus
kahe või enam rahva vahel. Meil on igal külal oma kindral ja agudandid.
Mina tean, kuidas sõda tehakse. Mina hakkab vahemeheks või par. parlamentöö-
riks. Tillu-Tiina on meie isamaa, mille pärast meie sõdime. Sest ennemgi on
naisterahvaste pärast sõda peetud, nagu näiteks Kreekamaal ilusa Helhene
pärast. Kuulutage vastastikku teineteisele sõda, sõdige nagu haritud rahval
kombeks ja kumb pool võidab, sinna Tillu-Tiina saab (Hüüd "sõda, sõda, teeme
sõda!")
O s m a n: Mina olen nõus. Aga venelased ei ole veel eluilmaski sõda pidanud.
T o o s u p o i s i d: Elagu Osman! Elagu!
S k o b e l e v: Vene veri ei värise! Siin on Skobelevi käsi. Mina olen nõus!
O s m a n: See ei aita, et meie nõus oleme. Ka Vana Abram, mulk ja Pilli-Jüri
peavad nõus olema. Mis me muidu oma kallist verd valame!
J ü r i: Mina olen nõus ja sõdin kaasa!
T i i n a: Sõdige või mitte, mina lähen ikkagi Jürile.
M u l k: Mia oma pruudi pärast kaklema ei hakka. Miu oma ta on ja selles ta
jääb.
S k o b e l e v: Noh, kõrtsimees, ütle sina oma sõnal!
K a i: Pai kindralihärra, sõdige ikka minu eest kah, et ma oma ilusa mulgikese
kätte saaksin!
O s m a n: Ära muretsel! Kui Jüri Tiina saab, jääb mulk sulle. Ausõnal!
K a i: Ole terve, Osman! Ma ei unusta seda sõna eluilmaski!
A a b r a m: Mina oma last mängu ei pane. Lööte veel mõne maha, mine veel teiega
koos Siberisse.
O s m a n: Mängi kaasa, vana Abram, kui mees oled!
A a b r a m: Mees küll, aga seda narrimängu ma ei mängi!
S k o b e l e v: (kelles tärkab sõjamees) Narrimängi ütled sina! Kas sa kuuled!
Meie Osmaniga lepime kokku ausa sõja päälle ja tema ütleb narrimängi!
O s m a n: Tusara kambal! Muhamedi habeme juures, kas ei või ja? Kõrtsimees!
Siis me teame, mis sinuga teha!
M u l k: (keda omaküla poisid on masseerinud ja kes vahepääl Skobeleviga nõu
pidanud) Mia tiäte kõgele rahvale, et mia tii ütlen!
T o o s u j a K ü k a p o i s i d: Elagu mulk! Mulk on kah mees!
A a b r a m: Kas sa pääst nõrgaks oled läinud? Hakkad poisikeste tempe tegema!
Mina panen tänaseks kõrtsi kinni. Koristage oma kola!
Ö l l e r.: Ah, sina paned täna kõrtsi kinni. Kas teate, Tossu ja Küka küla poi-
sid, mida me teeme! Kuulutame kuni sõjani vaherahu kahe küla vahel ja kui
Vana Abram järele ei anna, kolime üle Mäcumäe kõrtsi (Hüüed "Õigus!"
Ölleritsul on õigus! Mäcumäele!)
N ö e l a k.: Vaherahu on üks äraütlemata kallis sõna. See tähendab, et sellel
ajal peavad kõik üksteisega armastuses ja sõpruses elama. Ei tohi olla
sõimu, tüli ega kaklust!
K a a r e l: Ja ei tohi teiseküla tüdrukute juures käia!
T o o m a s: Õigus, Kaarel! Keda vaherahu ajal leitakse teiseküla aidast või
lakast, ma ütlen, ülearused asjad maha! (Suur hihnumine)
S k o b e l e v: Noh, Vana Märt! Kosta nüüd viimast kerda. Ei või ja?
A a b r a m: Ma olen ütelnud. Eii!

O s m a n: Toomas, t oo naelad ja kirves. Kui Vana Aabram kaasa ei tee, siis naelutame selle sulu ukseid kinni (Aabramile) Mõttele järele! Kui meelt muudad, siis saada sõna. Me tuleme su kõrtsi tagasi.

T o o m a s: (Tuleb koos Tiinaga, kes aitas naelu otsida) Siin, kindralihärra.

O s m a n: Ritta, poisid! Tusara kambalal (Tessu poisid joenduvad)

Skobelev: Steissja, rebjaatal Tritvus-stein! (Küka poisid joenduvad) Mulk! Mulk, tule kaasa. Venelased on alati võitnud ja võidavad ka nüüd. Saad oma pruudi nagu Plevna linna. Rebjaatal Saagom, marssi! (Küka poisid lähevad)

O s m a n: Vana habe, hallita siin ja seeneta. Saalem aleikum! Kitmek! Kääts! Tossuküla edasi Moskva pääle! Rätsep, astu taha ja Ölleritsu kahl! (Poisid algavad Tossuküla laulu ja lahkuvad)

Aga kus on Loriõpetaja?

Ö l l e r i t s u: Kas sa ei näinud? Kahluse ajal kadus nagu südametunnistus ukse taha (läheb poistele järele)

O s m a n: Saalem, saleikum! (kummardub kõrtsipapa poole ja lahku)

T i i n a (kes on riietunud kasukasse ja suurrätti, seisatab hetke keset tuba, siis jookseb Osmanile järele)

Mina tulen kahl!

A a b r a m: (leti tagant) Tiina, Tillu-Tiinake!

(väljas on kuulda ukse ja akende naelutamist ja Tessu poiste laulu)

O s m a n: Toomas, too naelad ja kir ves. Kui vana Aabram kaasa ei tee, siis na
naelutame selle sulu ukse kinni (Aabramile) Mõtle järele! Kui meelt
muudad, siis saada sõna. Me tuleme su kõrtsi tagasi!

T o o m a s: (Tuleb koos Tiinaga, kes aitas naelu otsi da) Siin, kindrali hää-
härä!

O s m a n: Ritta, poisid! Tusara kambala! (Tossu poisid joenduvad)

S k o b e l e v: Sroissja, rebjaata! Tritvus-stein (Kuka poisid joenduvad) Mulk
Mulk, tule kaasa. Venelased on alati võitnud ja võidavad ka nüüd.
Saa oma pruudi nagu Plevna linna. Rebjaata! Saagomm, marssi!

(Kuka poisid lähevad)

O s m a n: Vana habe, hallita siin ja seeneta Saalem aleikum! Kitmek! käies! To
Tossuküla edasi Moskva pääle! Rätsep, astu taha ja Ölleritsu kah!

(Poisid algavad Tossuküla laulu ja lahkuvad)

Aga, kus on Leriõpetaja?

Ö l l e r i t s u: Kas sa ei näinud? Kakluse ajal kadus nagu südametunnistus
ukse taha (läheb poistele järele)

O s m a n: Salem saleikum! (Kummardub kõrtsipapa poole ja lahkub)

T i i n a (kes on riietunud kasukasse ja suurrätti, seisatab hetke keset
tuba, siis jookseb Osmanile järele)

Mina tulen kah!

A a b r a m (leti tagant) Tiina! Tilla-Tiinake!

(Väljas on kuulda ukse ja akende naelutamist ja Tossu poiste laulu)

O s m a n: Teemas, t oo naelad ja kirves. Kui Vana Aabram kaasa ei tee, siis naelutame selle sulu ukseid kinni (Aabramile) Mõttele järele! Kui meel muudad, siis saada sõna. Me tuleme su kõrtsi tagasi.

T o o m a s: (Tuleb koos Tiinaga, kes aitas naelu otsida) Siin, kindralihärra.

O s m a n: Ritta, poisid! Tusara kambala! (Tessu poisid jeenduvad)

Skebelev: Steissja, rebjaata! Tritvus-stein! (Küka poisid jeenduvad) Mulk! Mulk, tule kaasa. Venelased on alati võitnud ja võidavsd ka nüüd. Saad oma pruudi nagu Plevna linna. Rebjaata! Saagem, marss! (Küka poisid lähevad)

O s m a n: Vana habe, hallita siin ja seeneta. Saalem aleikum! ~~Kitsek!~~ Küss! Tessuküla edasi ~~Tessuküla~~ Rätsep, astu taha ja Ölleritsu kahi! (Poisid algavad Tessuküla laulu ja lahkuvad)

Aga kus on Loriöpetaja?

Ö l l e r i t s u: Kas sa ei näinud? Kahluse ajal kadus nagu südametunnistus ukse taha (läheb poistele järele)

O s m a n: Saalem, saleikum! (kummardub kõrtsipapa poole ja lahkub)

T i i n a (kes on riietunud kasukasse ja suurrätti, seisatab hetke keset tuba, siis jookseb Osmanile järele)

Mina tulen kahi!

A a b r a m: (leti tagant) Tiina, Tillu-Tiinake!

(väljas on kuulda ukse ja akende naelutamist ja Tessu poiste laulu)

Koh: lage väli metsa ääres. Tagaplaanilt keskele ulatub kaigastest rõhdaed
 esiplaanile kolmveerand pikkuses. Tagapool aia ääres üks pikk kask, mille
 mille ees suur kivi.

Aeg: hilisõhtupoolik paar nädalat hiljem

T i i n a (siesab kivil ja laulab)

üksinda armastan Jürike sind, Tuhat kord tervitan Jürike sind!
 Mõteldes sinu pääl, valvanud olen ma, mõne uneta öö, Jürike ael

Kesjas küll käidist mul, Jürike ae. Aga ma sulle jään, Jürike ael
 Kosigu teisi nad, sinule üksinda lähen ma lustiga, Jürike ael

(sõna ae venitab ta välja, nagu hüüaks ta Jürit)

J ü r i (tuleb laulu viimaste sõnade juures nähtavale, Tiina jookseb talle vas-
 tu)

(laul)

ükski vägi siin maailmas mind ei sinust lahuta.
 Teised neidud minu silmad on kõik ilma iluta.
 Kallis Tiina, kannata, ei sust ial lahku ma!

Tiinake, mis sa siin teed?

T i i n a: Ma tahtsin sind enne seda suurt sõda näha. Mu süda valutab nii
 hirmsasti! Kas sa tõesti pead sõtta minema. Niisugused hirmsad jutud
 käivad ringi. et Küka poisid tahavad sind vagaks teha. Mulginägu kihuta-
 vat takka. Ja ka August ei anna mulle hingerahu.

ü r i: Oh sind narrikest küll. Mis võiks mulle juhtuda. Osman on kange sõja-
 mees, ta paneb tugevamad poisid mulle ümber. Ära kard! Mina sõdin sinu
 enesele. (talutab Tiina kivi juurde, millele istuvad) Kas mäletad veel,
 tilluke tihane, kuidas me koolis käisime ja kuidas ma sind kevadel suu-
 rest veest lävi kandes vette pillasin?

i i n a: Miks ma ei mäleta. Sa viisid mind oma ema juurde riideid kuivatama.
 Ma olin ju sinu pruut. Ja sinu ema küsis, kas ma olen sinu pruut.

ü r i: Ja sina ritsikas vastasid "Olen jah" "Ja kui saan suureks, lähen jah
 Jürile mehele. Ning jooksid minema.

i i n a: Sellest ajast alates on minu süda sinu päralt ja miski vägi ei
 suuda meid lahutada.

ü r i: Minu Tiina. (embab ja suudleb)

i i n a: Jürike, ära mine sõtta. Mul nii kole hirm. Nad teevad sulle midagi.
 (pukkeb nutma) Minu pärast, ära mine!

o s m a n: (tuleb vasakult) Noh võta või jäta. Just kui minu kadunud Mari. Mees
 läheb sõtta, aga naine ripub kaelas (Tiinale) Kas on küll kole, ~~hirmus~~
 kui peigmees lahendikku läheb? Mis? Jah sõda on hirmus asi. Sää! on verd
 saapasääreni ja päid nagu kaalikaid kuhjas. Kui mina Türgi sõtta läksin
 siis rippus ka minu Mari niisamuti kaelas ja nuttis, et ära mine, ja ära
 mine, Aga kuhu sa pääsed, kui kroonu kutsus (Jürile) Aga mis sa sest pil-
 list kaasa vead? Ja luidas sa riides oled?

Jü r i: Sõjani on veel aega. Tahtsin meelt lahutada. Niisugune naljakas tunne
 kipub pääle.

o s m a n: Saada oma mõrsja koju. Sõda pole naiste asi. Ja lase omal nael villu
 mütsirummu panna, et kui saad lagipähe, siis pead vastu. Selga aja ka
 nii palju kui mahub. Nüüd koju!

T i i n a: Kas Jüri ei võiks siiski sõjast välja jääda. Mul kole hirm!

o s m a n: Noh, võta või jäta. Just kui minu kadunud Mari. Meest tahad, aga sõdi-
 gu teised. Ei. Nüüd koju! (Jüri ja Tiina ära)

O s m a n: Nih, võta või jätta. Just kui minu õnnis Mari. Meest tahad, aga talu teise. Ei. Nüüd koju. (Jüri ja Tiina ära) (Osman takseerib reikata ja vaatleb ümbrust, nagu peaks aru)

K a i: (kõhatas) Tere, Päären.

O s m a n: Ah, sina Kai, Mis Päären. Kas sa ei näe, kes ma olen.

K a i: Jah, kindralihärra.

O s m a n: Sedaviisi jah. Tundsid kah hirmu minu pärast, et mul sõjas halvasti läheb.

K a i: Kus müüd seda. Sina ju vana sõjamees. Mis hirmu mul sinu pärast.

O s m a n: Kelle pärast siis?

K a i: Ikka oma ilusa mulgikese pärast. Aga te talle illikesele haiget tee. Pähe ei löö. Kui lööte äkki lombakaks?

O s m a n: Meie ei löö kedagi lombakaks, aga sõjas tuleb mõndagi ette (Kohutades) Sõjas on verd saapasääreni ja inimeste päid räästani

K a i: Halastaja vägi. Siis ma küll oma mulgikest enam elusalt ei näe. (pukkeb nutma) Pidi see sõda just müüd tulema. Ennem oli ikka Türgimaal ja mujal

O s m a n: (Võtab Kai ümbert kinni) Oh teid narrikesi küll. Üks just nagu teine See pole ju sõda. Me mängime ainult sõda. K'illap tuleb suks mulk tervelt sulle kosja. Kui ta ise mingit rumalust ei tee.

K a i: (pühib silmi) Te siis talle ikka midagi ei tee? Heidke mu ilusad mulgikest!

O s m a n: Mine müüd! Lahendik võib varsti alata.

K a i: Jumal kaitsku mu mulgikest. Jumalaga, kindralihärra! (Ära)

O s m a n: (tegeleb taas aia ja ümbruse uurimisega) Ilus Heelena, või kuidas see ütsep ütles. Oh, need naised. Noh, kolmas on tulemata. (Näeb Augustit tulemas, teeskleb aia uurimist)

A u g u s t: (Libedasti ja mahedasti) Tere, suurhärra!

O s m a n: Kindral, me!

A u g u s t: Kas mõeldad parajast matusepaika või?

O s m a n: Vaatan jah, ja tudeerin, kas mahuvad kõik siia ära või peab maad mujalt juurde rentima.

A u g u s t: Kes need peaksid sinu arust siia mahtuma?

O s m a n: Eks ikka venelased, kes siis muidu, kullake. Sinusugune kah!

A u g u s t: Kuule, Osman. Kui sulle minust üht või teist on räägitud, siis ära usu. See on puha kiusu jutt. Mul on Pilli-Jüri ja Tillu-Tiina asi nii südamele, et ma ööselgi magada ei saa.

O s m a n: Seda ma usun. Omameedi muidugi?

A u g u s t: Ei, nende õnn. Mind ju Tiina ei taha, seda sa tead. Seepärast kuula. Nüüd on paras aeg. Lööme mulginäel silm sisse või jalaluu peeleks, siis on ta teelt eest ära. Mina tean, Vana Aabram ei anna Tiinat ei sõja ega sõjata.

O s m a n: (virutab Augusti sellise hooga maha, et see tükk aega kõhmakana ja uimasena istuma jääb) Tusara kabala! Ja seesugust sea juttu tuled sa minule, vanale aussle sõjamehele rääkima! Tee, et mu silmist kaodi! (Lakkub paremale)

A u g u s t: Sa vana raisk! Selle mehega ei saa mingit mõistlikku juttu ajada.

M a i: (vasakult sisse) Jumaluke, August, mis on juhtunud! Said sa haiget?

A u g u s t: (enesele) See akh veel. Istun siin ja eotan sind muidugi! Kelle järgi sina ajad?

M a i: Kelle muu kui sinu. Vaata, et sa emadega vahele ei jää. Mis asju sa oienad. Sõda sinusse ei puutu, aga kegu aeg oled jeeksus.

A u g u s t: Mina aitan teisi. Ma saan kõigiga hästi läbi.

M a i: Sinust räägitakse väga pahasti. Sa püüdvat Pilli-Jüri hinge.

A u g u s t: Ma olen Pilli-Jüri parem söber.

M a i: Miks Osman su maha paiskas?

A u g u s t: Kemistasin.

M a i: Ma olen nii õnnetu, et ma sind pean armastama. Kuid ma ei saa sinna midagi parata. Tule, läheme Metsaotsale. Las teised sõdivad. Sinul pole sellega midagi tegemist.

A u g u s t: Küllap juba en.

M a i: Räägitakse, et sa ka Mulginäo vastu kihutad.

A u g u s t: (enesele) Kuradima nuhk! (näeb, et ta Maieist lihtsalt lahti ei saa ja kartes, et Mulginägu tuleb) Ma ju vandusin sulle kevadel truudust. Kas sa ei

M a i : Aga Tiina?

A u g u s t : Oh, see on niisama (tahab Maie suudelda) Minu ainuke Mäetsa Mail!

M a i : Mitte siin. Tule üles!

A u g u s t : Mine nüüd. Ma tulen kohe järele. Ma tahan kuuñda, kas täna kõrtsi mak-
sab minna. üks silmapilk, ma olen järele!

M a i : Vaata, et tuled kohel!

A u g u s t : Kuhu mujale ma tahaksingi minna, kui ainult oma magusa Maie juurde.

Mine, kallis!

M a i : Nägemiseni!

A u g u s t : Jälleenägemiseni!

M a i : August, armas, ole mõistlik! (ära)

A u g u s t : (istub kivile) Ära väsitas! Naisterahvale on truudus ikka nagu kärbsel-
le meepaber. Sinna nad jäävad kinni.

Mulginägu: (ringi vahtides, et keegi ei näeks) Neh, kuis em?

A u g u s t : (tõuseb vastu) Hästi, suurepäraselt!

M u l k : Kas leidsit poisse?

A u g u s t : Poisid on mul kui pullid. Need ei karda kuradit kah. Viis vänget ven-
da. Kohe alguses piirame Pilli-Jüri sisse...

M u l k : Sii om hääd! Sii om targasti tett. Ja sis?

A u g u s t : Omal jalal see päiss koju ei kõnni. Kes päramise ebaduse annab, kaks-
kümmend viis rubla, üks ole!

M u l k : Kui surnult vai eluaigse sandiha, sis viiskümmend. Kes me eleme? Puha
Tarvast mihe ja keisri velle.

A u g u s t : Ole mureta. Teeme puhta töö. Peni kah ei haugu!

M u l k : Egä emmet kennig me plaanist haisu nõnna'i ole saanud?

A u g u s t : Kus sa sellega! Poisid vaikivad kui põrguhaud.

M u l k : Eluaigne sant oless paremb. Tõtt ütelde, peris äratapmise puult mia'i
ole. Tulep uurimine, mõni hingab vällä. Mine raisa pärast viil Siberil!

A u g u s t : Ära seda karda. Kes see kinni võtab, kes löi!

M u l k : Olet sia kuuñnu, Tossu poisid tahavad ka mui elu kallale kippude?

A u g u s t : Seda ma pele kuulnud. Osman on ju aususe hunnik. Niisuguse liimi pää-
le ta ei lähe.

M u l k : Mia mõtle, mia sõtta ei lää. Mis kindlamb, om kindlamb.

A u g u s t : (üllatatud, sest see ei mahu tema plaanidesse) Ära seda tee. Sina oled
meie kuningas. Ja kui sina ei södi, siis ei tule sõjast midagi välja.

M u l k : Vahest leppesse ilma minute?

A u g u s t : Kuhu sa sellega! Ei nad lepi! Ja kui pepivad, siis ei tule ka Pilliä
Jüri. Mis saab siis meie toredast plaanist?

M u l k : (kratsib kõrvatagust) Sedämuudi küll. Aga mia ei taha.

A u g u s t : Mida sul karta. Skobelev paneb su kindla kaitse alla, mida ükski türk-
laste termijooks läbi ei murra. Ja kohe pääle esimese löögi viiakse
sind lahendikust kõrvale.

M u l k : (uhkeldades) Kessi kart! Sedä ei ole. Aga mul om sii asi vastu karvu.

A u g u s t : Peame minema. Lahendiku aeg läheneb (Mõlemad paremale ära. Hetk lavatühj!

N ö e l a k . : (tuleb vasakult. Tal on valge side käe ümber, vile mõõriga kaelas ja
suur vslge lipp käes, mille ta puu külge kinnitab. Võtab taskust suure
uuri ja vaatab seda) Lahendiku aeg on käes. Kuhu nad jäävad? (hakkab
kostma K'kaküla poiste laulu. Viimase salmi juures jõuab Kiika vägi ees
otsas Skobelevi ja Kaarliga, kes kannab suurt vene tsaari lippu ja
pasunat)

Kükaküla poisid (laulavad)

(lava taga) Nüüd üles, Kiika alamad, kuä vaenlased meid piiravad!
Kes Kiika leivast elavad, need kaitsku vapralt isamaad!

Skobelev ja isamaa, kui kutsuvad meid sõdima,
siis astkem ette rõõmuga! Hurra! hurra! hurra!

(laval)

Kõik Kükaküla vaenlased on haganate sarnased,
mis Kiika tuli ära sööb ja Kiika mõök ka maha lõõb.

Skobelev ja isamaa, kui kutsuvad meid sõdima,
siis astkem ette rõõmuga! Hurra! hurra! hurra!

M a i(ära)

A u g u s t(istub kivile)Ära väsitas.Naisterahvale on truudus ikka nagu kärbsele meespaber.Sinna nad jäävad kinni.

M u k k:(ringi vahtides,et keegi ei näeks) Noh,kuis om?

A u g u s t,(tõuseb vastu)Hästi!Suurepäraselt!

M u l k:Kas leidsit poisse?

A u g u s t:Poisid on mul kui pullid.Need ei karda kuradit kah.Viis vänget vedda.Kohe alguses piirame Pilli-Jüri sisse!

M u l k:Sii om hää,Sii om targast tett.Ja sis?

A u g u s t:Omal jalal see poiss koju ei kõnni.Kes päramise obaduse annab, kakskümmend viis rubla,eks ole!

M u l k:Kui surnult vai eluaigse sandina,sis viiskümmend.Kes me oleme.Puha Tarvastu mihe ja keisri velle.

A u g u s t:Ole mureta.Teeme puhta töö.Peni kah ei haugul

M u l k:Egä ommet kennig me plaanist haisu nõnna`i ole saanud?

A u g u s t:Kus sa sellega.Poisid vaikivad kui pörguhaud.

M u l k:Eluaigne sant oless paremb.Tött ütelde, peris äratapmise puult mia`i ole.Tulep uurimine,möni hingab vällä.Mine raisa pärast viil Siberil

A u g u s t:Ära seda karda.Kes see kinni võtab,kes löi!

M u l k:Olet sia kuulnu,Tossu poisid tahavad ka miu elu kallale kippude?

A u g u s t:Seda ma pole kuulnud.Osman on ju aususe hunnik.Niisuguse liimi pääle ta ei lähe.

M u l k:Mia mötle,mia sötta ei lää,Mis kindlamb,om kindlamb!

A u g u s t(üllatatud,sewt see ei mahu tema plaanidesse)Ära seda tee.Sina oled meie kuningas.Ja kui sina ei södi,siis ei tule sõjast midagi välja.

M u l k:Vahest lepisse ilma minute?

A u g u s t:Kus sa sellega.Ei nad lepi!Ja kuä lepivad,siis ei tule ka Pilli-Jüri.Mis saab siis meie toredast plaanist?

M u l k(kratsib kõrvatagust)Sedämuudi küll.Aga mia ei taha.

A u g u s t:Mida sul karta,Skobelev paneb su kindla kaitse alla,mida ükski türklaste tormijooks läbi ei murra.Ja kohe pääle esimese löögi viiakse sind lahendikust kõrvale.

M u l k:(uhkeldades)Kessi kart!Sedä ei ole.Aga mul om sii asi vastu karva.

A u g u s t:Peame minema.Lahendiku aeg läheneb(mölemad paremale ära)

S k o belev: Stroiissjalkittal Titvus-stein! (Sleeelevil on seljas valge lambanahk-
ne kasukas, pääs papsaha ja vöö! suur vene möök, rinnal rida aumärke)
Smirnel Saak nasaad! Priuhh! (ta käib rea eest läbi, vaatab oma väge)
Volne, vabalt! (Nöelakuningale) Kuka vägi on kohal!
N ö e l ak: Väga hääl! Aga kus on Tossu omaa?
(Hakkab kehe kestma Tossu laulu. Esimene salm lava taga, teine laval)

Küll suur on Tossu poiste polk, ja vägev kui Jehoova välk.
Kust Tossu vägi üle käib, sää! hunnikus on Kuka päid.
Kui neid seda kuulevad, et Tossu poisid tulevad,
siis särk ja seelik pannak' suus ja kiidulaulud kõigil suus.
Nii suur on Tossu poiste polk ja vägev kui Jehoova välk.
Me päralt lakk ja aidalukk, ja neiu on ka vait kui sukk.

O s m an: (ka lambanahkses kasukas, türgi aumärgid, vöö, punane fess, ilmatu suur
kõver türgi möök küljel. Võtab aset oma poistega paremal pool aeda)
Rittal Joone peale! Saru tagasi! (teeb idamaise kummarduse Nöelakuninga
ga poole, käed rinnal) Salem aleikum! (Käib rea eest läbi, jääb rea
otsa seisma)

N ö e l ak: Terel!
S k e b elev: Lipujunkur, lipp siia! (näitab koha oma rea ees keskel)
K a a r el: Käsü pääle, kindralihärral! (astub lipuga rea ette keskele)
O s m a n: Tossu, lipp siia! (näitab koha oma rea ees keskel)
T o o m as: (Asetub lipuga näidatud kohale) Kuulen, kindral!
N ö e l ak: (vaatab jälle kella) Kokkulõpetud aeg on käes. Kus on Vana Aabram ja
Mulginägu?

T o s s u: Poisid, kus on Mulginägu?
S k e b elev: Mulk tuleb. Ja kõrtsimees peaks ka varsti tõudma.
K a a r el: (puhub pasunat)
Kõik: (lõbisegi) Mis see tähendab? Mis on lahti?

K a a r el: Kõrtsimees tuleb!
N ö e l ak: Kõrtsimees ei ole isamaa, keda tuleb pasunaga üles äratada!
O s m a n: Rektemek! Ärge rikkuge korda! Teie uskmatud koerad!

N ö e l ak: Rahul! Lääbrihääkimine lahendiku tingimuste üle algab! (astub kivile)
Kui teie olote mind vahemeheks valinud, siis kuulake mind ja vastake,
kui ma küsin! (kõneleja poole) Meie algame selsinatsel õhtul otsustat-
vat lahendiku ühe tüdruku, nimega Tillu-Tiina, pärast, kes on meie kei-
ser, usk ja isamaa. Meie tahame selle suure sõjaga ära otsustada, kumma-
sse külla see meie keiser, usk ja isamaa, meie Tillu-Tiina, peab saama,
kas Mulginäole, või Pilli-Jürile. Meie kuulsad päälidud Skebelev ja Os-
man on minuga koos välja töötanud lahendiku kerra, ja meie olome kokku-
leppinud, et kumb küla võidab, selle küla poisile Tillu-Tiina läheb.
Päälle selle olome meie veel kokku leppinud, et kaotaja küla maksab sõ-
jakulud ja kõrtsiarved. Kui teie nüüd lubate ja vannute neid tingimusi
täita ja ausasti võidelda, siis kehtke: "Jah, ma töotan ja vannun"
(Osmani peele pöördudes) Osman, alga!

O s m an: Kui uskmatud teie väd oma lubamist peavad, siis jah (pane käed risti rin-
nale, kummardub) Agudant, langeta pipp Vahemehe peole!

T o o m as: (kõigutab lippu)
O s m a n: Mina töotan ja vannun! Allahi ja prohveti habeme juures! Evet! Jah! Pois-
id, korra! (Tossu poisi "Ma töotan ja vannun!")

N ö e l ak: Nüüd Skebelev!
S k e b elev: Paganate veri tulgu nende laste ja lastelaste pääle, kui nad kokku-
lepet murravad! Kaarel, kõiguta pipp! (pane käe kõrva juurde) Smirnel!
Ma töotan ja vannun! Tragunid, karjuge! (Kukaleer "Ma töotan ja vannun!")
N ö e l ak: Nüüd mina mõlemad leerid puhalikult ära vannutan. Aga sellest on vä-
he, ka kõrtsimees peab töötama ja vanduma mõlema leeri ees, et ta oma
tütre tõelikult sinna külla annab, kumb küla võidab. Muidu valame kalli
isamaa verd asjata. Mina küsin nüüd sinu käest, Kuka küla kõrtsimees,
huudnimega Vana Aabram, kas sina töotad ja vannud, et sina ei keela oma
tütart Tillu-Tiinat selle küla poisile, kelle küla võidab?

Kükaküla poisid laulavad

(lava taga) Nüüd üles Kika alamad, kui vaenlased meid piiravad!
Kes Kika leivast elavad, need kaitsku vapralt isamaad!

Skobelev ja isamaa, kui kutsuvad meid sõdima,
siis astkem ette rõõmuga! Hurraa, hurraa, hurraa!

(laval) Kõik Kükaküla vaenlased on haganate sarnased, ~~XXXXXX~~
mis Kika tuli ära sööb ja Kika mõök ka maha lööb.

Skobelev ja isamaa, kui kutsuvad meid sõdima.
Siis astkem ette rõõmuga! Hurraa, hurraa, hurraa!

S k o b e l e v

N ö e l a k . : Väga häa. Aga kus on Tossu omad?

(hakkab kohe kestma Tossu laulu. Esimene salm lava taga, teine laval)

Küll suur on Tossu poiste polk, ja vägev kui Jehoova välk.
Kust Tossu vägi üle käib, sääl hunnikus on Kika päid.
Kui neid seda kuulevad, et Tossu poisid tulevad,
siis särk ja seelik pannaks uus ja kiidulaulud kõigil suus.

Nii suur on Tossu poiste polk, ja vägev kui Jehoova välk,
Me päralt lakk ja aifalukk, ja neiu on ka vait kui sukk.

O s m a n (Võtab aset oma poistega paremal pool aeda. Jääb rea ette seisma)

N ö e l a k . Tere.

Skobelev: Lipujunkur, lipp siia (näitab koha oma rea ees keskel)

K a a r e l : Käsu päälle. kindralihärra (astub lipuga rea ette keskele)

O s m a n : Tossu, lipp siia! (näitab koha)

T o o m a s (Asetub lipuga näidatud kohale) Kuulen, kindral!

N ö e l a k = Kokkupuutunud aeg on käes. Kus on Vana Aabram ja Mulginägu?

T o s s u poisid: Kus on Mulginägu?

S k o b e l e v : Mulk tuleb. Ja kõrtsimees peaks ka varsti jõudma.

K a a r e l (puhub pasunat)

K ö i k (läbisegi) Mis see tähendab? Mis on lahti?

K a a r e l : Kõrtsimees tuleb!

N ö e l a k . : Kõrtsimees ei ole isamaa, keda tuleb pasunaga üles äratada.

O s m a n

N ö e l a k (Osmani poole) Osman, alga!

O s m a n : Kui uskmatute väed oma lubamist peavad, siis jah! Agudant, langeta
lipp vahemehe poole!

T o o m a s (Kõigutab lippu)

lk. -18-

O s m a n : Agudant, keera lipp kokku! Tusara kambala! Gitmek! Lähme Mäku mäe
kõrtsi!

T o o m a s : Käsu päälle! (hakkab lippu kokku keerama)

S k o b e l e v : Pean'd pea!

Mis te arvate, kuulsad Kika ja Tossu väed?

K ö i k : Lööme sõda lahti! Ilma kõrtsimeheta! Sõitku põrgusse!

=====

S k o b e l e v : Kaarel, lipp kokku! . . .

O s m a n : Pean'd pea.

.

N ö e l a k : Siis kirjuta talu Tiinale. Kas kellelgi on paberit ja pliitsit?

ü k s T O S S U P O I S S : Mul on palgipliits ja sukrupaberit!

N ö e l a k . : Tee siia!

A a b r a m = Pole vaja.

N ö e l a k . : Kas lubate vaikida?

K ö i k : Vaikime! Vaikime! Vaikime nagu põrguhaud!

S k o belev: Stroissja! Rittal! Titvus-stein! (Slobelevil on seljas valge lambanahane kasukas, pääs papaaha ja vöö! suur vene möök, rinnal rida aumärke Smirnel! Saak nasaad! Priuhh! (ta käib rea eest läbi, vaatab oma väge) Volne, vabalt! (Nöelakuningale) Kiika vägi on kohal!

N ö e l a k: Väga hää! Aga kus on Tossu emad?
(Hakkab kehe kestma Tossu laulu. Esimene salm lava taga, teine laval)

Küll suur on Tossu poiste polk, ja vägev kui Jehoova välk.
Kust Tossu vägi üle käib, sää! hunnikus on Kiika päid.

Kui neiud seda kuulevad, et Tossu poisid tulevad,
siis särk ja seelik pannak suus ja kiidulaulud kõigil suus.

Nii suur on Tossu poiste polk ja vägev kui Jehoova välk.
Me päralt lakk ja aidalukk, ja neiu on ka vait kui sukk.

O s m a n: (ka lambanahaks kasukas, türgi aumärgid, vöö, punane fess, ilmatu suur köver türgi möök küljel. Võtab aset oma poistega paremal pool aeda Rittal! Joone peale! Sann tagasi! (teeb idamaise kummarduse Nöelakuni- ga poole, käed rinnal) Saleem aleikum! (Käib rea eest läbi, jääb rea otsa seisma)

N ö e l a k: Terel!

S k o b e l e v: Lipujunkur, lipp siia! (näitab koha oma rea ees keskel)

a a r e l: Käsü päle, kindralihärra! (astub lipuga rea ette keskele)

s m a n: Tossu, lipp siia! (näitab koha oma rea ees keskel)

o o m a s: (Asetub lipuga näidatud kohale) Kuulen, kindral!

N ö e l a k: (vaatab jälle kella) Kekkulepitud aeg on käes. Kus on Vana Aabram ja Mulginägu?

T o s s u: Poisid, kus on Mulginägu?

S k o b e l e v: Mulk tuleb. Ja kõrtsimees peaks ka varsti jõudma.

K a a r e l: (puhub pasunat)

Kõik: (lähisegi) Mis see tähendab? Mis on lahti?

K a a r e l: Kõrtsimees tuleb!

N ö e l a k: Kõrtsimees ei ole isamaa, keda tuleb pasunaga üles äratada!

O s m a n: Rektemek! Ärge rikkuge kordal! Teie uskmatud koerad!

N ö e l a k: Rahul! Lähirääkimine lahendiku tingimuste üle algab! (astub kivile)

Kui teie olete mind vahemeheks valinud, siis kuulake mind ja vastake, kui ma küsin! (kõneleja poole) Meie algame selsinatsel õhtul otsustavat lahendikku ühe tüdruku, nimega Tillu-Tiina, pärast, kes on meie ~~meie~~ usk ja isamaa. Meie tahame selle suure sõjaga ära otsustada, kummasse külla see meie ~~meie~~ Tillu-Tiina, peab saama, kas Mulginäole, või Pilli-Jürile. Meie kuulsad päälidud Skobelev ja Osman on minuga koos välja töötanud lahendiku kerra, ja meie oleme kokku leppinud, et kumb küla võidab, selle küla poisile Tillu-Tiina läheb. Pääle selle oleme meie veel kokku leppinud, et kaotaja küla maksab sõjakulud ja kõrtsiarved. Kui teie nüüd lubate ja vannute neid tingimusi täita ja ausasti võidelda, siis kostke: "Jah, ma töotan ja vannun!" (Osmani poole pöördudes) Osman, alga!

s m a n: Kui uskmata teie väed oma lubamist peavad, siis jah (pane käed risti rinnale, kummardub) Agudant, langeta pipp Vahemehe poole!

f o o m a s: (kõigutab lippu)

O s m a n: Mina töotan ja vannun! Allahi ja prohveti habeme juures! ~~Ma~~ Jah! Poisid, kerrake! (Tossupoisid "Ma töotan ja vannun!")

N ö e l a k: Nüüd Skobelev!

S k o b e l e v: Paganate veri tulgu nende laste ja lastelaste päale, kui nad kekkulepet murravad! Kaarel, kõiguta pippu! (pane käe kõrva juurde) Smirnel! Ma töotan ja vannun! Tragunid, karjuge! (Kükaleer "Ma töotan ja vannun!")

N ö e l a k: Nüüd mina mõlemad leerid puhalikult ära vannutan. Aga sellest on vähe. Ka kõrtsimees peab töötama ja vanduma mõlema leeri ees, et ta oma tütre tõelikult sinna külla annab, kumb küla võidab. Muidu valame kalli isamaa verd asjata. Mina küsin nüüd sinu käest, Kükaküla kõrtsimees, hüüdnimega Vana Aabram, kas sina töotad ja vannud, et sina ei keela oma tüdart Tillu-Tiinat selle küla poisile, kelle küla võidab?

Kükaküla poisid laulavad

(lava taga) Nüüd üles Kuka alamad, kui vaenlased meid piiravad!
Kes Kuka leivast elavad, need kaitsku vapralt isamaad!

Skebelev ja isamaa, kui kutsuvad meid sõdima,
siis astkem ette rõõmuga! Hurraa, hurraa, hurraa!

(laval) Kõik Kükaküla vaenlased on hagamate sarnased, ~~XXXXXXXXXXXX~~
mis Kuka tuli ära sõbb ja Kuka mõrk ka maha lööb.

Skebelev ja isamaa, kui kutsuvad meid sõdima.
Siis astkem ette rõõmuga! Hurraa, hurraa, hurraa!

S k o b e l e v

N ö e l a k . : V ä g a h ä ä . A g a k u s e n T o s s u o m a d ?

(hakkab kehe kestma Tessu laulu, Esimene salm lava taga, teine laval)

Küll suur en Tessu poiste polk, ja vägev kui Jehoova välk,
Kust Tessu vägi üle käib, sääl hunnikus on Kuka päid.
Kui neid seda kuulevad, et Tessu poisid tulevad,
siis särk ja seelik pannaks uus ja kiidulaulud kõigil suus.

Nii suur en Tessu poiste polk, ja vägev kui Jehoova välk,
Me päralt lakk ja aidalukk, ja neiu en ka vait kui sukk.

O s m a n (Võtab aset oma poistega paremal pool aeda. Jääb rea ette seisma)

N ö e l a k . T e r e .

Skebelev: Lipujunkur, lipp siia (näitab koha oma rea ees keskel)

K a a r e l : K ä s u p ä ä l e , k i n d r a l i h ä r r a (astub lipuga rea ette keskele)

O s m a n : T e s s u , l i p p s i i a ! (näitab koha)

T o o m a s (Asetub lipuga näidatud kohale) Kuulen, kindral!

N ö e l a k = Kokkupanepitud aeg on käes. Kus on Vana Aabram ja Mulginägu?

T e s s u p o i s i d : K u s e n M u l g i n ä g u ?

S k o b e l e v : M u l k t u l e b , J a k ö r t s i m e e s p e a k s k a v a r s t i j ö u d m a .

K a a r e l (pubub pasunat)

K ö i k (lõbisegi) Mis see tähendab? Mis on laht?

K a a r e l : K ö r t s i m e e s t u l e b !

N ö e l a k . : K ö r t s i m e e s e i o l e i s a m a a , k e d a t u l e b p a s u n a g a ü l e s ä r a t a d a .

O s m a n

N ö e l a k (Osmani poole) Osman, alga!

O s m a n : K u i u s k m a t u t e v ä e d o m a l u b a m i s t p e a v a d , s i i s j a h (. A g u d a n t , l a n g e t a
lipp vahemehe poole!

T o o m a s (Kõigutab lippu)

lk. -18-

O s m a n : A g u d a n t , k e e r a l i p p k o k k u ! T u s a r a k a m b a l a ! G i t m e k ! L ä h m e M ä k u m ä e
kõrtsi!

T o o m a s : K ä s u p ä ä l e ! (hakkab lippu kokku keerama)

S k o b e l e v : P e a n ' d p e a !

Mis te arvate, kuulsad Kuka ja Tossu väed?

K ö i k : L ö ö m e s ö d a l a h t i ! I l m a k ö r t s i m e h e t a ! S ö i t k u p ö r g u s s e !

=====

S k o b e l e v : K a a r e l , l i p p k o k k u ! . . .

O s m a n : P e a n ' d p e a

=====

N ö e l a k : S i i s k i r j u t a t a l u T i i n a l e . K a s k e l l e l g i o n p a b e r i t j a p l i i a t s i t

ü k s T O S S U P O I S S : M u l o n p a l g i p l i i a t s j a s u k r u p a b e r i t !

N ö e l a k . : T o o s i i a !

A a b r a m = P o l e v a j a

N ö e l a k . : K a s l u b a t e v a i k i d a ?

K ö i k : V a i k i m e ! V a i k i m e ! V a i k i m e n a g u p ö r g u h a u d !

A a b r a m: (kõheldes) Mina olen seda sõja asja järele rehkendanud ja mõtelnud, et mina siiski seda narrimängu kaasa ei tee. Tiina läheb Mulgile ja asi tahe (kõva nurin mõlemas leeris)

O s m a n: Tusara kambala! Noh, keda kuradit me siis södime, kui vana Abram kaasa ei tee!

S k o b e l e v: Tsort vasmii! Kõrtsimees, sina ometi lubasid ju kaasa teha. Kas sa tulid mind, suurt valget kindralit siia narrima või? Plevna nimel, tööta ja vannu!

A a b r a m: Ei, Ma ei saa!

N ö e l a k.: (autoriteetselt) Kui vahemees küsin ma sinu käest, miks? Miks sa ei saa?

A a b r a m: Võib-olla lööte mõne surnuks. Mine teie tempude pärast veel Siberisse Sõdige ja tapke kui tahate, minu käed jäävad sest puhtaks (peseks nagu käsi)

O s m a n: Agudant! Keera lipp kokku! Tusara kambala! Gitnek! Lähme Näkumäe kõrtsi!

T o o m a s: Käsu pääle! (hakkab lippu kokku keerama)

S k o b e l e v: Pean'd, pea! Me kõneleme edasi! (Abramile) Võta nüüd oma mõistusenatke kokku ja ära punni! Meie oleme suure vaevaga ilusa sõjaväe kokku ajanud ja sina tahad sellele nüüd nahka panna. Hei, pratt! Nii see ka ei lähe. Tahad, et me selle lähediku ilma sinuta maha lööme ja Tillu-Tiina väevõimuga võitjale anname? Meie võime ka seda. Mis te arvate, kuulsad Küka ja Tessu väed?

K ö i k: Lööme sõda lahti! Ilma kõrtsimeheta! Sõitku pörgussel!

O s m a n: Ei, see ei lähe. Mina oma kallist türgi verd jumala muidu ei vala. Kõrtsimees peab töötama ja vanduma.

N ö e l a k.: Sina, Mart oled üks äraütlemata kangekaelne eesti rahva liige. Mis saab nõnda eest elu edenemisest, kui meist igauks oma jonnijärgi saab. Sa oled kuulnud, mis rahvas nõuab. Ole mõistlik, Tööta ja vannu!

A a b r a m: Ei, Ja ei!

S k o b e l e v: Kaarel, lipp kokku! Vahvad venelased lähevad.

O s m a n: Pean'd, pea. Mul on üks uus plaan. Kui Vana Abram ei taha töötada ja vanduda, las kirjutab talu Tillu-Tiina nimele. Siis pole meil sõda vajagi. (hüüded läbisegi "Õige", "See on tere plaan!" "Sõda pole vajagi") Vahemees küsi, kas kõrtsimees on nõus kirjutama?

N ö e l a k.: Mart, kas sa kuulsid? Kas kirjutad talu tütrele?

A a b r a m: Ei, Seda ma ei tee. Ma parem töötan (hüüded "Ta on nõus!" "Sõda!")

N ö e l a k.: Tööta siis, kaks sõrme taeva poole ja korda minu järgi. Mina Mart Murakas, Kükaküla kõrtsimees, töötan ja vannun....

A a b r a m: (kordab) Mina Mart Murakas, Kükaküla kõrtsimees töötan....

N ö e l a k.: Töötan ja vannun, et mina annan....

A a b r a m: Ei, Vanduda ma ei saa. Ma ei seisa kohtu ees või kirikus. See pole säädusega lubatudki.

N ö e l a k.: Siis kirjuta talu Tiinale. Kas kellelgi on paberit ja pliitsit?

ü K S T o s s u p o i s s: Mul on palgipliits ja suhkrupaberit.

N ö e l a k.: Too siia!

A a b r a m: Pole vaja. Ma vannun. Aga ärge te kuradid Siberisse saatmise juures hingake, et ma nõus olin.

N ö e l a k.: Kas lubate vaikida?

K ö i k: Vaikime, vaikime, vaikime kui pörguhaud!

N ö e l a k.: Korda siis... töötan ja vannun, et mina annan oma tütre Tiina, selle küla poisile...

A a b r a m: Töötan ja vannun, et mina annan selle küla poisile.

N ö e l a k.: Oma tütre Tiina..

A a b r a m: Oma tütre...

N ö e l a k.: Selle küla poisile, kumb võidab sõja.

A a b r a m:.. Küla poisile, kumb küla võidab.

N ö e l a k.: Ja võid nüüd minna.

A a b r a m: Mitte minutiks ei jää ma enam siia. Lööte ka minnema (ära)

.....

O s m a n: Minu väes võitleb meie küla kuningas Pilli-Jüri ja mulk peab kaasa sõdima (mulgile) ütle, mis pärast sa ei södi?

M u l k: Mia ole kuulnu ja miule om räägitu, et sina tahad lähendiku ajal miu elu kallale kippuda, miu sandiss tetä vai surnuss lüvvä. Mia end tappa ei lase (Köva nurin Tossu leeris)

O s m a n: ...et ma su siinsamas maha löön.

N ö e l a k.: Nüüd te hakkate jälle mässama. Ilm läheb päris pimedaks, enne kui me üldse saame alata. Las mina ise kõnelen mulgiga. Kes ütles sülle, et mulk himustab sinu hinge?

M u l k: Seda mia ei või ütelda. Siis om auasi!

O s m a n: ...see ei ole auasi.

N ö e l a k.: Kui sina, Tiit Tõruke ei ütle, kelle käest sa kuulsid, ja kui sa ei saa tõendada oma juttu, siis pead sa kaasa sõdima. Seda ütlen mina par..par..parlamentöör.

M u l k: Miu tiia sedä isi, ja mia'i södi (Hüüded Tossu ja Küka leeris: "Mulk sõdigu kaasa. Mulk sõtta")

O s m a n: Insan-köpek! Siis pole ka Pilli-Jüriil tarvis kaasa teha.

J ü R I: Mina sõdin kaasa, tehku mulk mis tahab!

T o s s u poisid: Mulk peab kaasa sõdima!

O s m a n: Mina end narrida ei lase. Lipp kokku. Meie lahkume!

S k o b e l e v (Tossu poistele) Stei, pigagel (Küka poistele) Rebjaata. Kas meie sõdime ilma mulgita? Vana Aabram oli nõus ja meie oleme kokku leppinud

K ü K A poisid: Sõda! Mulk on muidu moodu pärast. Sõda!

.....

O s m a n: Minugi pärast. Kui ainult mulk pärast ütlema ei tule, et tema ei täida sõja tingimusi?

M u l k: Mia täida küll, aga mia ei södi esi üten.

S k o b e l e v: Noh, kas kuuled, Osman!

O s m a n: Kas me sõdime, poisid?

T o s s u poisid: Sõda! Sõda!

N ö e l a k.: (mulgile) Mulk kui eraisik võib lahkuda! Mine!

M u l k: Ega ma siia jää (ära)

N ö o l a k.:

S k o b e l e v: (kebap läbi mõned Tossu poisid ja jääb peatuma Jüri juures. kobades selle säärikuis) Hee pratt! Sina sukin sönn! Kas tulid seatapmisele (Tõmbab säärest välja pika suupilli) (Poisid hirnuvad naerda) Tritvusstein! Mida sa sellega?

J " r i: Mõtlin, et kui löövad maha, siis on hää iseenese matusteks mängida (naer)

O s m a n: (On jõudnud ülevaatusega Kaarli juurde ja tõmbab selle saapasäärest välja suure pussi) Köpek-insaul! Koer-inimene! Oled tulnud rupskit tegema? Lähendikust välja! Eks ole me leppisime kokku, kes toob kaasa tapariistu, see kõrvaldatakse sõjast.

S k o b e l e v (Kaarlile) Sina sukin sönn! Teotad minu ausat väge. Peep võta K Kaarlilt lipp ja nõõrid ja astu tema asemele.

T o o m a s (Tõmbab varrukast härjakara ja ulatab Skobelevile) Jäta Kaarel rahule. Siin on=.

O s m a n: Erlek! Mees! Ka sina Toomas!

T o o m a s: Ma teadsin, et Kaarlil on puss, kelle kuradiga ma siis Pilli-Jürit oleksin kaitsnud?

S k o b e l e v: Siin on (annab Nöelakuningale) (Osmanile) Pratt, Osman, mida me nüüd teeme?

K ö i k: Sõda! Sõda!

.....

N ö e l a k.: ja sõdime kui inglite leegionid Petlema väljal. Sest kui meie ei södi, kuidas me muidu saame leppida ja rahus alada!

K ö i k (keerutavad mütse) Sõda ja rahul!

.....

Lahing.

Lava läheb pimedaks. Lahingu kära ja muusika. Rätsep seisab kivil. Esimeseks taganevad Tossu poisid lavalt. Lava taga hüüab Tossu on tüss väljas! "Elagu mulk!" "Ai kurat, pähe löi!" Vähe aja pärast Tossu poisid tungivad uuesti peale lavale pressime peale "Elagu Osman, ja Pilli-Jüri! Tossu poisid, võit!"

Tõmbab sõda... kisa... tõmbab sõda... kisa...

N ö e l a k.: Nüüd algab vägede ülevaatus ja viimased ettevalmistused lahend
kuks, Osman Passa, kuid suur on sinu vägi?

O s m a n.: Viisteistkümmend äravalitud askarit.

N ö e l a k.: Ja sinul, Skobelev?

S k o b e l e v.: Viisteistkümmend ristitud tragunit. Mulk on kuusteistkümmes, aga
tema ei södi kaasa.

O s m a n.: Kuidas, ei södi kaasa? Ma küsin, mis pärast?

S k o b e l e v.: Küsi talt eneselt!

O s m a n.: Minu väes võitleb meie küla kuningas Pilli-Jüri ja ka mulk peab kaa-
sa södima (Mulgile) üttele, mis pärast sa ei södi!

M u l k.: Mia ole kuulnu ja miule om räägitu, et sina tahad lahendiku ajal
miu elu kallale kippuda, miu sandiss tetä vai surnuss lüvvä. Mia
end tappa ei lase (Kõva murin Tossu leeris)

O s m a n.: Tusara kambala! Sina ristitud koer julged minule ausale türklasele
suu sisse ütelda, et mina kavatsen sinu elu kallale kippuda. Sa oled
tõesti ära teeninud, et ma su siinsamas maha lööksin.

N ö e l a k.: Nüüd te hakkate jälle mässama. Ilm läheb päris pimedaks, enne kui
me üldese saame alata. Las mina ise kõnelen mulgiga. Kes ütles sulle
et Osman himustab sinu hinge?

M u l k.: Seda mia ei või ütelda. Sii om auasi.

O s m a n.: Tusara kambala! Minu ausat väge testama, see ei ole auasi!

N ö e l a k.: Kui sina, ~~TAKK~~ Tiit Tõruke, ei üttele, kelle käest sa kuulsid, ja kui
sa ei saa tõendada oma juttu, siis pead sa kaasa södima. Seda ütlen
mina par... par... parlamentöör.

M u l k.: Miu tiia sedä esi, ja mia ei södi! (Hüüdes Tossu ja ka Küka leeris)
("Mulk södigu kaasa, Mulk sötta!")

O s m a n.: Insan-Köpek! Siis pole ka Pilli-Jüri tarvis kaasa teha.

P ü r i.: Mina södin kaasa, tehku mulk mis tahab!

T o s s u poisid: Mulk peab kaasa södima!

O s m a n.: Mina end narrida ei lase. Lipp kokku. Meie lahkume!

S k o b e l e v.: (Tossu poistele) Sto! Pidage! (Küka poistele) Rebjaata! Kas meie ei
me ilma mulgita? Vana Aabram oli nõas ja me olime leppinud.

K ü k a poisid: Söda, Mulk on muidu meodu pärast, Söda!

S k o b e l e v.: (Osmanile) Mis sa selle aita mulgi pärast vihastad. Sul on viistei-
ku äravalitud askarit ja minul viisteistku äravalitud tragunit,
kes ei karga ühtki kuradit kah. Lööme lahendik lahti, et meri müha!

O s m a n.: Arvad, et minu hing ei kisenda sõja järele. Näed kuidas mu janitsaan
otse põlevad selle järele, et sinu tragunite nahka örrele tõmmata.

S k o b e l e v.: Tsort vasmi! Lööme valla!

O s m a n.: Minugi pärast! Kui ainult mulk pärast ütleva ei tule, et tema ei tõi
da sõja tingimusi?

l k.: Mia täida küll, aga mia ei södi esi ütten!

S k o b e l e v.: Neh, kas kuuled, Osman?

a a n.: Poisid, kas me södime?

s s u poisid: Söda, söda!

l a k.: (Mulgile) Mulk kui eraisik võib lahkuda! Mine!

A k.: Ega ma siia jää. (ära)

N l a k.: Äraütlemata kallid suguvennad ja öed. Ah, ödesid pole. ülesräaki-
mata raskuste läbi olime meie jõudnud üksmeelsele otsusele lahen-
diku ~~KMM~~ alata. Nüüd tuleb veel vaadata, kas kõik poisid on täit-
nud sõja tingimusi. Ei tohi olla kaasas mingit teraga löögiriista.
Sina, Skobelev, vaata Tossu poisse ja sina, Osman, Küka omi. (Skobelev
ja Osman siirduvad poisse läbi otsima)

S k o b e l e v.: (Kobab läbi mõned Tossu poisid ja jääb peatuma Jüri juures, kobades
selle säarikuis! Hee, pratt. Sina sukin sõnn. Kas tulid seatapmiselo?
(Litsub käe saapasäärde ja tõmbab sealt kõigi imestuseks välja pika
suupilli. Poisid hirnuvad naerda) Tritvus-stsin. Mida sa sellega!

X J ü r.: Mõtlin, et kui löövad maha, siis on hää iseenese matusteks mängida (naer/
O s m a n.: (On jõudnud ülevaatusega Kaarli juurde ja tõmbab selle saapasääre
välja suure pussi) Köpek-insan! Koer-inimene. Oled tulnud rupskite tege-
lahendikust välja! (Viib nea Nöelak. kätte) Eks ole? Me leppisime kok-
kes toob kaasa tapariistu, see kõrvaldatakse sõjast.

k o b e l e v.: (Kaarlile) Sina sukin sõnn teotad minu ausat väge. Peep võta
lipp ja noorid ja astu tema asemele.

T o o m a s: (tõmbab varrukast härjakära ja ulatab Skebelevile) Jäta Kaar-
rahule. Siin on.
O s m a n: ~~Erkak!~~ Mees! Ka sina Toomas!
T o o m a s: Ma teadsin, et Kaarlil on pääs, kelle kuradiga ma siis Pilli-Jüri
oleksin kaitsnud!
S k o b e l e v: (viib härjakära Nöelak. kätte) Siin on (Osmanile) Pratt, Osman, mida
me nüüd teeme?
Kõik poisid: Sõda, sõda!
O s m a n: Kuuled, sõda!
N ö e l a k.: Minu isamaa süda on väga valus, et mõne Küka ja Tossu poisid on
sõtta kaasa toonud inimesetapmise riistulüks aus sõda pole mitte tapmi-
seks. Kui par.. par.. lamentöör küsin manüüd, ausad väepealikud, kas on kõik
sõjaks valmis?
S k o b e l e v: Mina olen valmis!
O s m a n: Mina ka!
N ö e l a k.: Siis seadke leerid lahendikukordal
S k o b e l e v: (kamandab) Rebja! ~~Kita!~~ Stoissja! Smirno! Et te, kuradid sammugi ei taga-
nel!
O s m a n: Ritta askarid! Ristitud koerad on värava ees! Prohveti nimel! Samm taga
si. ~~Beklemak!~~
N ö e l a k.: Ülesrääkimata vahvad Tossu ja Küka päalikud ja väed! Nüüd on mäss
lääbi ja me hakkame üht ohtlikku sõda mele äraütlemata kalli eesti isamaa
ja meie kahe küla auks ja igaveseks mälestuseks. Selle sõjaga saame meie
selgeks teha, kellele peab Tillu-Tiina mehele minema. Meie ei kakle enam
üksikult kahe küla vahel ega pekka üksteist aida ukse taga, vaid meie sõ-
dime nagu haritud rahvad. Meie oleme teineteisele sõja kuulutanud ja kok-
ku leppinud, kuidas me lööme. Meie sammume edasi hariduse teele, valguse ja
koidu poole. Meie ei mässa enam, vaid meie sõdime armastuse pärast, sest
meie ei saa muidu otsustada, kuhu me Tillu-Tiina, meie keisri, uuu ja isaa
maa paneme. See pärast võtame mütsid maha ja palume ~~õnne~~ õnnis-
meie kätetööle (vahelohüüd "Ja kaigastele") ja sõdime kui inglite leegion
Petlema väljal. Sest kui meie ei sõdi, kuidas me muidu saame peppida ja
rahus ekadal!
K ö i k: (keerutavad mütsed) Sõda ja rahul!
N ö e l a k.: Ja pange nüüd hästi tähele! Teie näate siin enda ees üht aeda. Mina
mina vilistan üks kord, siis tulete ilusasti ridades selle aia juurde.
Kui mina vilistan kaks korda, siis võtab igamees ühe kaika, nagu püssi
le, ja kui ma vilistan kolm korda, siis annate pihta. Lipukandja ei sõ-
dida ja lipukandjat ei tehi lüüa. Päalikud, väed valmis (vilistab ühe-
S k o b e l e v: Edasi, aia juurde! Saagon marss (Küka poisid sammuvad)
O s m a n: ~~Erkak!~~ askarid! Sammul! (Tossu poisid aia juurde)
N ö e l a k.: Vilistab kaks korda) Kõik haaravad kaikad)
O s m a n: Püssid ülale! Viis sammu tagasi! Marssi! (Loeb) Pir, iki! Pir-iki! Pirri!
S k o b e l e v: Russjoo na pletsee! Pätj saagev nasaad! (loeb) Rass tvaal! Rass tv
Stoill! Smirno!
N ö e l a k.: (põnevust pikendades paneb vile suu äärde, kuid ei vilista kohe.
Kõik poisid hüppevalmis. Vilistab kolm korda)
S k o b e l e v: Tragunid, edasi! Mulgi eesti!
O s m a n: Usklikud, edasi! ~~Stoissja!~~ Jüri eesti!

Lahing.

Lava lähed peagu täiesti pimedaks. Rätsep seisab kivil. Lahingu kära ja
muusika. Esimese hoega taganevad Tossu poisid lavalt välja. Lava taga
ded "Tossul on tess väljas" "Elagu mulk" "Ai kurat" "Pähe löiä" Vähe aja
rast lähed lahing üle lava tagasi Tossu poiste päalesurumisel. Hüüdm
l val ja hiljem lava taga "Pressime pääle" "Elagu Osman ja Pilli-Jüri"
"Tossu poisid, võit" "Hurraa". Müra ja mütsakad haihtuvad. Tegevus kald
lava taha ja kõrvale. Poisse jookseb teineteist tagaajades siit ja si
poolt üle lava. Hüüdeid "Ai saatan" "Plevna langeb". Lõpuks jookseb Ka
üle lava, näeb Nöelak. ja annab ka sellele matsu)
N ö e l a k.: Äрге lööge par., par.. parlamentööri (Langeb, saades ühe matsu, k
kogu valge lipuga maha. Eesriide langedes kestab lahingukära hetk ed

KOLMAS VAATUS

Koht:Kõrtsi letiruum.Aeg:teise vaatuse õhtul.

Õ l l e r.: (leelotab)

Aidut-taidut, tee oli viltu, tee oli viltu viina poole
köverik oli kõrtsi poole, saaja ots oli sauna poole!

Kui mina saaksin piisa viina, kapa kangeta õluta...

A a b r a.: (kes toolil seistes süütab laelampi) Midagi sa ei saa! Sinu hull mõte see sõda oli, (toriseb) Sügisene päev on nagu vanainimese uni. Tukatad vähe ja möödas on. Muudkui süüta jälle lamp (ronib toolilt) Oli läheb iga päevaga kallimaks... Sda, teeme sõda, lööme mõni maha... (Purskab Mulgile, kes konutab väikese laua ääres, pudeli õllega ees) Sina oled see mees, kelle pärast mulle kõik see kupatus kaela tuli. Teeme sõda. Sina mängid kaasa. Tööta ja vannu. Küla kakleb lapse pärast Mees või asi, ei saa tüdrukuga ise hakkama. Sõda!

Õ l l e r.: (jorutab) At-tat-taa. See tee oli viltu. Kopermäe kosjad viltu...

A a b r a.: Sina kuradi Mulginägu oled mu lapse surm! Vaata, mis silmad tal pääs on!

M u l k.: Ära tarvita roppe sõnu. Räägime mõistlikult, kallis äiapapa. Mõttele esi Kas mia tahtsin sõda?

A a b r a.: Kallis, muidugi kallis. Minu raha sa tahad. Mis sa tükid kui siga kapsaaeda, kui sust endast meest ei ole!

Õ l l e r.: Aidut-taidut, tee oli viltu, mulgi musumekk oli viltu...

M u l k.: Sa tarvitet jälle kroppe sõnu. Kas mia neid tarvitete? Anna sis Tiina kohe pepsile.

A a b r a.: Ja vaata, kui võtan kätte ja annangi!

Õ l l e r.: Ai-ai-ai! üpris viltu...

A u g u s t.: (tuleb välisuksest) Tere sekka!

A a b r a.: Kuidas on? Kes võitis? Palju surnuid?

A u g u s t.: (Pingutab teiste uudishimu) Ma arvan, et me peame mõisast plaanvankri tellima, et neid kõiki surnuaeda vedada!

A a b r a.: Sää! see nüüd on. Sää! see on. Vangirootu ja Siberisse. Egas see väljatulemata jää, kelle pärast see tapmine tuli! Sina kuradi mulk küll!

M u l k.: Kas Pilli-Jüri on maan, surnu?

A u g u s t.: Kesse pimeduses näeb. Kogu mets ja väli ulgumist ja kisa täis. Ma arvan, ega päale Pilli-Jüri küll kedagi ellu jäänud pole. Vahest Skobelev ja Osman.

A a b r a.: Nüüd te näete!

M u l k.: Kuidas Pilli-Jüri. See pidi ju...

Õ l l e r.: Ai-ai-ai-ai! Küll on viltu

Kook on kaevu poole viltu...

A a b r a.: Mida Pilli-Jüri pidi? Ka maha? Mis? Ai sa kurjavaimu mulk küll! (hakkab kostma Kuka poiste laulu viimane salm, mida üksikud laulavad) Tulevad, tulevad! kõik pole surnud. (Augustile) Sa luiskasid! (laulu viimaste sõnade juures tuleb sisse Skobelev ja summ Kükaküla poisse, kes talutavad vangina Osmani ja Tossu poisse ning toevad Tossu lipu. Tillu? Tiina, Mäetsa Mai ja Kupu? Kai tulevad kambrist ja jäävad leti nurga juure seisma, mitte kaugemale Ölleritsust)

S k o b e l e v.: Viina, või tsort vasmii! Jei Poogu! Kui seesuguse lahendiku päale juua ei saa, siis sadagu taevast teliskive! (langeb istuma suure laua etsa) Vangid vabaks! Sõda on läbi! Meie võit!

O s m a n.: (kõlle vasak silm on laialt sinine, vabastatakse ja ta istub seina äärde pingile) Oh!

A a b r a.: (toob kerti viina ja neli õlut lauale Skobelevi ette) Kas on palju surnuid? On veel mõni päale teie elud?

S k o b e l e v.: (joob suure lonksu viina ja rüügab õlut päale) Kes neid surnuid ja elavaid enam teab. Ju neid on igasuguseid. (Joob jälle suure sõõmu viina ja õlut päale)

A a b r a.: Kus nad on?

lk. 21.

A a b r a m (Küka laulu ajal) Tulevad kõik (Augustile) Sa luiskasid! (laulu viimaste sõnade juures tulevad Skobelevi ja teistega koos sisse ka Tiina, Mai ja Kai) (Need kolm jäävad leti juurde seisma, mitte kaugele Ölleritsust)

lk.-22-

S k o b e l e v : Eh. Oli see üks trall! Esimese hooga löime.. kümme tuhat Tossu leerist maha... siis kakskümmend tuhat... siis ei olnud enam kedagi lüü lüüa. Ja poogul! Ei olnud. Ma ronisin üle meeste kuhja.. kõige otsas oli rät sep.

T i i n a (kes end seni valitsenud) (sööstab Skobelevi juure) Kus on Jüri? Mis on Jüriiga?

S k o b e l e v (võtab ühe käega Tiina ümbert kinni) Neh! Koluubuska! Mis sul nüüd enam Pilli-Jürist! Mina olen sind sõjaga võitnud ja mina annan su nüüd mulgile. Nüüd tulevad pulmad, määrast seni pole nähtud.. ja siis lööme veel kolmkümmend tuhat tossu maha!

T i i n a (Osmanile) Nägid sina Jürit? On ta surnud? Vastake ometi?

O s m a n : Minu nad virutasid pikali ja võtsid vangi. Ka Jüri rüseles maas. Ma ei tea, on ta elus või surnud. Kesse pimeduses seletab!

T i i n a (karjatab) Siis on ta surnud!

S k o b e l e v (hoiab Tiinat kinni) Eeh, tuvike! Surnud ei võta naisi. Mina annan su mulgile ja pulmad... Eeh, tõmba Jüri. Pulmad!

T i i n a (kisub enese lahti ja sööstab ukse poole) Kui te Jüri maha löite, siis ei taha ka mina elada! (Välja)

lk. -4-

.....
A a b r a m (tõmbab ukse lahti) (Lävel seisavad Tiina ja Jüri kõrvuti teineteist hoides. Nende taga seisab Öller., Kai ja Mai)
Tiina, Tiinake! Jüri! Mida see peab tähendama? (rahva keskel hämmastus ja hüüded "Surnud tõusevad ülesse, viimnepäev!")

J ü r i : Olene surnust ülesse tõusnud!

T i i n a hüppab isale kaela) Taadike, me kuulsime kõik (suudleb isa) Minu armas taadike!

A a b r a m (Pühib silmi) Mu ärakadunud laps!

N ö e l a k . : Just nagu romaanis, lüüakse maha või hüppavad kalju päält merre, aga tõusevad jälle ellu.

J ü r i : Meie olene elus ja terved ja armastame üksteist!

A a b r a m : Armastage ja saage õnnelikuks, lapsed! Mina enam vastu ei räägi.

Kõik mis mul on, see on ka teie oma. Aga, "telge mulle, kuidas te kõik siia saite. Ja mina Ölleritsu?

Ö l l e r . :

O s m a n : Sina Jüri, olid ju surnud. Kuidas sa siis nüüd nõnda? Ilma minu teadmata?

J ü r i : Niisama vähe surnud kui sina. Elus ja terve. Isegi silm pole mul sinine.

.....
O s m a n : Allah ja muhameed!

A a b r a m : Ja sina, Tiinake, mu laps, tegid mulle nii palju südamevalu!

T i i n a : Sa ei lasknud mind ju muidu Jürile. Anna andeks!

lk. -25-

.....
S k o b e l e v : Kas te kuulsite, mis aus Osman ütles. Tiina peab minema mulgile.

T i i n a : Mina ei lähe muule kui Jürile.

M u l k : Sõaõiguse perra mia nõvva su endale!

O s m a n : Sina, mulk, pea suu. Sina ära sega end meeste jutu sekka. Sõjast sa osa ei võtnud.

T o o m a s (näitab härjakara) Seda su ihu nõuab!

S k o b e l e v: Las ma nüüd tõmban hinge. No las ma nüüd joon (joob) Nõh, oli see alles üks Jeruusalemma ärahävitamine. Maailma algusest meie päivini. Plevna päevad on kahvatu kuupaiste selle kõrval. Eks ole, pratt Osman! Osman ei reageeri, vaõd silub oma silma)

A a b r a m: Parem oleks ikka oma küla hobustega surnud ära vedada, kui mõidast plaanvankreid küsida. Kas poleks õigem kõrts kinni panna ja metsa põgeneda? Tullakse niikuinii järele.

S k o b e l e v: (joomise juures peatudes) Mis plaanvankriga? Ja metsa? Säält praegu tulid (joob ja hakkab purju jääma) Eeh! Leba! Nu iik tsertu! Dava, jestsee! Joome!

A a b r a m: (toob veel kertli) Siberisse viiakse meid inimesetapmise pärast. August soovitas plaanvankrit...

S k o b e l e v: Sülge suhu, pratt kõrtsimees (joob) Kui sa oleks näinud, mis sääls metsas sündis? Eeh! Kui sõda lahti löödi, siis minu vahvad tragunid kargasid türklaste kallale kui marukoerad. Aga said pähe. Jei poeg! Osman, sinu askarid on kanged kuradid. Ei karda surma ega kedagi. Ja sina, pratt Osman, oled kange sõjamees. Tule siia mu rinnale. Joome!

O s m a n: (uriseb) Huu mu silm. Vaata isel!

S k o b e l e v: Truug meil! Sõber! Mina võitsin. Ka sina oleksid võinud võita. Tule siia. Sina oled aus ja sinu vägi on aus.

O s m a n: (tuleb keha kange hoides, et mitte näidata luukamist) Aus ja aus. Kus mu silm?

S k o b e l e v: Paneme viina pääle, küll selgib! Kõrtsimees, uued hundid!

A a b r a m: Kuidas siis jäi? (toob uued kertlid)

S k o b e l e v: Joome, pratt Osman! (joevad) Ah kuidas jäi! Siis see Jeruusalemma ärahävitamine algas. Ma panin oma lipujunkru pasunat ajama, kogusin oma tragunid kokku ja me tormasime vanale Plevnale uuesti pääle. nii et vend ei tunnud venda. Eeh! Oli see üks trall! Esimese heoga löime... kümme tuhat Tossu leerist maha... siis kakskümmend tuhat... siis ei olnud enam kedagi lüüa... Ja poeg! Ei olnud. Ma ronisin üle meeste kuhja... kõige otsas oli rätsep.

T i i n a (kes end send valitsenud) (sööstab Skobelevi juurde) Kus on Jüri? Mis on Jüri?

S k o b e l e v: (võtab ühe käega Tiinalt ümbert) Noh! Koluubusk! Mis sul nüüd enam Pilli-Jürist! Mina olen sind sõjaga võitnud ja mina annan su nüüd mulgile. Nüüd tulevad pulmad, määrast seni pole nähtud... ja siis lööme veel kolmkümmend tuhat tossu maha.

T i i n a (Osmanile) Nägid sina Jürit? On ta surnud? Vastake ometi!

O s m a n: Minu nad virutasid pikali ja võtsid vangi. Ka Jüri rüseles maas. Ma ei tea, on ta elus või surnud. Kesse pimeduses sele tab.

T i i n a (karjatab) Siis on ta surnud!

S k o b e l e v: (hoiab Tiinat kinni) Eeh! Tuvike! Puskail! Surnud ei võta naisi. Mina annan su mulgile ja pulmad... Eeh, tõmba, Jüri, pulmad!

T i i n a (kisub enese lahti ja sööstab ~~XXXXXX~~ ukse poole) Kui te Jüri maha löite, siis ei taha ka mina elada. (välja)

A a b r a m: Tiina, Tiinakel! Tule tagasi! Ma ütlen sulle midagi!

S k o b e l e v: Las jookseb... värske õhk... õhk... Tuleb tagasi...

Ö l l e r: Aidut-taidut, tee oli viltu. Tiina tee oli üpris viltu. (lähleb Skobelevi jutu ~~XXXXXX~~ ajal Tiinale järele)

S k o b e l e v (jätkab) Mis ma ütlin? Puskail! Joome, pratt Osman! Sina ja mina. Meie kahekesi lööme terve maailma puruks, Palkani ja Paikali ja Venemaa ja...

A a b r a m: (vahele) Minge ometi vaatama, kuhü Tiina jooksis. Ma ei saa ju kõrtsist lahkuda.

S k o b e l e v: Noh, ja siis ma panin oma lipujunkru pasunat ajama... aga põlnud enam keda kuraditki... minu tragunid ajavad sinu poisse metsa ja maid mööda taga... üks müdin ja madin ja kaigaste kaja... ja kisa nagu põrgu eeskojas... Ja siin me nüüd oleme. Kus on Tiina? Mina võitsin ja panen mehele. Mulginäole...

A a b r a m: (Mulgile) Mine ometi sinagi. Vaata, mis lapsukesest on saanud!

M u l k: Kas mia peass sellele perra juuskme, kes tõise poisi järgi juuks!

A a b r a m: Ah sina kurivaim. Enne jooksid sõrad villi, nüüd istud kui vana tõhk ük s Küka poiss! Mina lähen. Küll ma ta leiain!

S k o b e l e v: (Purjus) Ah jah! Jooksis välja... Aga sina, pratt Osman, sina ei joosnud kuhugi. Sina lasid oma silma sisse lüüa... keisri usu ja isamaa ja Pilli-Jüri eest... mina armastan sind väga, vend Osman. Ega mina sinu silma tahtnud välja lüüa... see tuli kogemata... Joome... Lõpime ära...

- S k o b e lev; Las ma nüüd tõmban hinge. Ne las ma nüüd joon(joob)Nshh, oli alles üks Jeruusalemma ärahävitamine. Maailma algusest meie päivini, Plev na püevad on kahvatu kuupaiste selle kõrval. Eks ole, pratt OsmanQ00sman ei reageeri, vaad silub oma silma)
- A a b r am; Parem oleks ikka oma küla hobustega surnud ära vedada, kui mõidast plaanvankreid küsida. Kas poleks õigem kõrts kinni panna ja metsa põgeneda? Tullakse niikuinii järele.
- S k o b e lev; (joomise juures peatudes) Mis plaanvankriga? Ja metsa? Säält praegu tuln(joob ja hakkab purju jääma) Eeh! Loba! Nu iik tsertu! Dava, jostsoe! Joome!
- A a b r a m; (toob veel kordli) Siberisse viiakse meid inimesetapmise pärast. August soovitas plaanvankrit...
- S k o b e lev; Sülge suhu, pratt kõrtsimees(joob) Kui sa oleks näinud, mis sääl metsas sündis? Ehi! Kui söda lahti löödi, siis minu vahvad tragunid kargasid türklaste kallale kui marukeerad. Aga said pähe. Jei poegul Osman, sinu askarid on kanged kuradid. Ei karda surma ega kedagi. Ja sina, pratt Osman, oled kange sõjamees. Tule siia mu rinnale. Joome!
- O s m a n; (uriseb) Huu mu silm. Vaata ise!
- S k o b e lev; Truug meil! Sõber! Mina võitsin. Ka sina oleksid võinud võita. Tule siia. Sina oled aus ja sinu vägi on aus.
- O s m a n; (tuleb keha kange heides, et mitte näidata luukamist) Aus ja aus. Kus mu silm?
- S k o b e lev; Paneme viina pääle, küll selgib! Kõrtsimees, uued hundid!
- A a b r am; Kuidas siis jäi? (toob uued kordlid)
- S k o b e lev; Joome, pratt Osman! (joevad) Ah kuidas jäi! Siis see Jeruusalemma ärahävitamine algas. Ma panin oma lipujunkru pasunat ajama, kogusin oma tragunid kokku ja me termasime vanale Plevmale uuesti pääle. nii et vend ei tunnud vonda. Ehi! Oli see üks trall! Esimese heoga löime... kümme tuhat Tessu leerist maha... siis kakskümmend tuhat... siis ei olnud enam kedagi lüüa. Ja poegul! Ei olnud. Ma renisin üle meeste kuhja... kõige etsas oli rätsep.
- T i i n a (kes end senä valitsenud) (sööstab Skebelevi juurde) Kus on Jüri? Mis on Jüri?
- S k o b e lev; (võtab ühe käega Tiinalt ümbert) Neh! Koluubuska! Mis sul nüüd enam Pilli-Jürist! Mina olen sind sõjaga võitnud ja mina annan su nüüd mulgile. Nüüd tulevad pulmad, määrast seni pole nähtud... ja siis lööme veel kolmkümmend tuhat tessu maha.
- T i i n a (Osmanile) Nägid sina Jürit? On ta surnud? Vastake emeti!
- O s m a n; Minu nad virutasid pikali ja võtsid vangi. Ka Jüri rüseles maas. Ma ei tea, on ta elus või surnud. Kesse pimeduses sele tab.
- T i i n a (karjatab) Siis on ta surnud!
- S k o b e lev; (hoiab Tiinat kinni) Eeh! Tuvike! Puskai! Surnud ei võta naisi. Mina annan su mulgile ja pulmad... Eeh, tõmba, Jüri, pulmad!
- T i i n a (kisub enese lahti ja sööstab ~~XXXXX~~ ukse poole) Kui te Jüri maha löite, siis ei taha ka mina elada. (välja)
- A a b r am; Tiina, Tiinakel! Tule tagasi! Ma ütlen sulle midagi!
- S k o b e lev; Las jookseb... värske õhk... õhk... Tuleb tagasi...
- O l l e r.; Aidut-taidut, tee oli viltu. Tiina tee oli üpris viltu. (lähneb Skebelevi juurde ~~XXXXXX~~ ajal Tiinale järele)
- S k o b e lev (jätkab) Mis ma ütlin? Buskai! Joome, pratt Osman! Sina ja mina. Meie kahekesi lööme terve maailma paruks, Palkani ja Paikali ja Venemaa ja...
- A a b r am (vaholet) Minge emeti vaatama, kuhu Tiina jooksis. Ma ei saa ju kõrtsist lahkuda.
- S k o b e lev; Neh, ja siis ma panin oma lipujunkru pasunat ajama... aga pelnud enam keda kuraditki... minu tragunid ajavad sinu peisse metsa ja maid mõnda taga... üks müdin ja madin ja kaigaste kaja... ja kisa nagu põrgu eeskajas... Ja siin me nüüd oleme. Kus on Tiina? Mina võitsin ja panen mehele. Mulginäole...
- A a b r am; (Mulgile) Mine emeti sinagi. Vaata, mis lapsukesest on saanud!
- M u l k; Kas mia peass sellele perra juuskme, kes tõise peisi järgi juuks!
- A a b r am; Ah sina kurivaim. Enne jooksid sõrad villi, nüüd istud kui vana tülik
- K ü K a peiss; Mina lähen. Küll ma ta leiame!
- S k o b e lev; (Purjus) Ah jah! Jooksis välja... Aga sina, pratt Osman, sina ei joosnud kuhugi. Sina lasid oma silma sisse lüüa... keisri usu ja isamaa j Pilli-Jüri cest... mina armastan sind väga, vend Osman. Ega mina sinu silma tahtnud välja lüüa... see tuli kegemata... Joome... Lõpime ära...

- O s m a n; Mina sallin sind ka, Skobelev. Ma olen valmis leppima (joovad) (Skob, suudleb Osmanit) Aga, tusara kambala! Kui teie Jürile midagi tegite, siis mina hävitan Kükaküla koos rahvaga, kullemini kui Jeruusalemma linna.
- K ü a r e l; (tuleb Nöelak, risti üle öla) Kuhu ma su raibe pamen? Lõin su maha ja tõin ka ära, (vaatab parajat paika)
- N ö e l a k; (Kaarli seljast näitab Skobelevi lauda) Pane siia!
- K a a r e l; (asutan Nöelak, Skobelevi laua manu) Võta viina sisse ja määri päale. Küll läheb üle. Või parem, las KUPU-Kai laseb kuppul! Suu täis viina või kurat võtku. Kui nüüd juua ei saa, millal siis!
- A a b r a m; Kuidas siis sina jalgu jäid? Sa olid ju vahemees!
- N ö e l a k; (hoiab säärt kinni) Kes selles mässusu enam hoolis. Ma karjusin küll et ärge lööge par., par., parlamentööri. Aga kas need hullud küsivad (silub uuesti säärt) Varem oli mul parem jalg haige, nüüd löid teise ka lombakuks.
- S k o b e l e v; (laialt) Eh, pratt! Ära muretse midagi. Kui sa mõlemast jalast lombad, siis ei saa keegi tost aru, kas sa liipad või käid sirgelt. Joo, rätsep? (ulatab kortli)
- N ö e l a k; Ma selle suurem pruukija ei ole, karskus ja parajus. (joob) on meie rahva kaunim aade... Ai, pörguline, kuidas valutab. (joob uuesti) Kaunim aade.
- S k o b e l e v; Oot, pratt, ma studeerin. Kas en luu pooleks või välja väänatud? (istub Nöelakun, ette ja uurib jalga)
- N ö e l a k; Ai, ai, ära nii tugevasti!
- S k o b e l e v; Ära ole nii hellik. Meil Plevna all lõi türklane ühel venelasel päa mägaga maha, ja see mees ei lausunud sõnagi. (teeb äkilise nõksatuse jalale ning vaob ise toolilt maha, rätsepa saabas peas. Köva naer) Eh! Tsort!
- N ö e l a k; Ai! Jäta! Jäta! vasmii!
- S k o b e l e v; (kobib maast üles) See jalg jääb sulle enesele. Oli väljaväänatud. Joo sõbrake!
- N ö e l a k; (joob) Ongi juba parem. Aga mu süda on äraütlemata valus, et teie Kuka ja Tossu poisid sõja säädust rikute.
- S k o b e l e v; Joo ka südamevalu vastu. Proositi!
- KÜKAKÜLA poisid (tuleb väljast tagasi)
- A a b r a m; Kas nägid? Kas kuulsid midagi?
- KÜKA poisid; Nagu kivi kaevu. Just nagu maa alla. Ma jooksin üht teed ja teist teed. Mitte kui midagi. Jooksin isegi Pilli-Jüri sauna, et vahest jooksis Jüri ema poole. Ka mitte kui midagi. Pime kahl!
- A a b r a m; Siis on mu kallid laps kaevus või linaleos. Minge ometi inimesed otse sinna! Rätsep sa jääd siia valvama. Ma lähen ise.
- N ö e l a k; Ma ei saa ju kellelegi midagi anda ega keelda. Jalg ei käi.
- A a b r a m; Kes kurat küll selge mulgi mu teele vedas. Kui mu laps elaks, ma annaksin ta nüüd kahel käel Pilli-Jürile.
- A u g u s t; (enda ette) Sa kuradi raisk, minust mitte sõnagi!
- A a b r a m; Aga ega seegi enam elus pole. Mis ma enam räägin. Toege mu laps tagasi. Ma annan ta sellele, kes ta mulle tagasi toob! (mõned poisid lähevad otsima)
- N ö e l a k; (upitab end minekule) Kui saaksin... ai pörgulist... läheksin ka otsima. Ai (Langeb toolile tagasi) Ei saa!
- HÄÄLED (ukse taga) Uks lahti! Uks lahti! Tehke üks lahti! (üks tehakse lahti ja Tooma ja Tossu poisid toovad improviseerivalt kanderaami Pilli-Jüri sisse, kellele on palitu päale visatud ja pää valge rätikuga seotud)
- T o o m a s; (Kuhu me selle surnukeha paneme. Nõnda inimest ära taguda, et enam ühtki tervet kohta ihul pole. Ptüi, kuradi! (rahvas läheneb kanderaamile)
- A a b r a m; Mis te tast siis siia tõite, kui ta surnud on?
- T o o m a s; Kuhu me ta siis pidime panema? Vaadake nüüd oma kätetööd!
- A u g u s t; (hõõrub käsi) Sellest oleme nüüd lahti. Jumalale tänu. Et see mulk mul peost ära lippas.
- A a b r a m; Siberisse me lähme. Ja mu laps on surnud. Pilli-Jüri kah. Kahe käega annaksin, ise paneksin nad paari. Aga pole enam kedagi. (langeb pingile) Oh mind õnnetut vanainimest! Viige saksakambrisse ja pange sinna. Mina matan isese oma kuluga. Kõrvuti mõlemad maamulda, et saaksid surmaski koos olla (Jüri viiakse ära) Et sinna saksakambrisse keegi oma nina ei pista! Tiinake mu lapsuke!
- M u l k; Ai! papa, ära muretse! Küll Tiina tuleb. Kohe ta jääb! Piame kihluse ära! Mia massa kõik kinni kihluse ja sõakulud..
- A a b r a m; (kargab üles) Oi sind kuradi mulki! Surnu majas, lapsuke linaleos, tema kõneleb oma kihlustest. Väik kõik kõrtsist. Ma lähen ise otsima. Kus mu latern? (läheb ja toob leti tagant tormilaterna, süütab selle)

O s m a n : ... Kui teie Jürile midagi tegite, siis mina hävitan Küka küla koos rahvaga, hullemini kuä Jeruusalemma linna.

K a a r e l (tuleb Nöelak. risti üle öla) Kuhu ma su raipe panen? Lõin su maha ja tõin ka ära. (vaatab parajat paika)

N ö e l a k . : (Kaarli seljast näitab Skobelevi lauda) Pané siia!

K a a r e l (asetab Nöelak. Skobelevi laua manu) Võta viina sisse ja määri pääle. Küll läheb üle, või parem, las Kupu-Kai laseb kuppu! Suutäis viina või kurat võtku! Kui nüüd juua ei saa, millal siis!

lk, -26-

RAHVAS (... Igavene sõprus! Eesti rahvas. Kõikjal leppimisi)

K a a r e l (läheneb Toomale, võtab saapasäärest pussi ja ulatab Toomale) Säh, võta, mina temaga enam ringi ei käi!

T o o m a s : (tõmbab käisest härjakara ja ulatab Kaarlile) Võta vend Kaarel. Mina ei vaja seda enam (Seisavad hetke vastamisi)

N ö e l a k . : Nagu indiaanlaste juttudes, vahetavad rahupiipe!

T o o m a s : Nöelakuninga kätte. Eks ole, Kaarel! (annab pussi Nöelakuningale) Mata mah, et sa isegi ei mäleta kunu!

K a a r e l (ulatab härjakara samuti Nöelakuningale) Rahu tema põrmule. Toomas! (läheneb Süleldele, suudlevad ja kaisutavad)

T o o m a s : Sagu vend Kaarel!

lk. -28-

M a i : Kas mäletad? Tol samal ööl vandusid sulle esimest korda truudust.

Mäeotsa ait ootab.

K a a r e l : August, teeme lühidalt! Mina pikka kauplemist ei salii. Kas kosid Maie või mina kõnele.

T o o m a s : Ja mina kah!

.....

N ö e l a k . : Eesti rahvas ei mässa enam!

K a a r e l : Marupolka. Või muidu kosin ka veel mina täna õhtul ja meie mängul ei tulegi lõppu. Tõmba Jüri! Maali, tule (Tõmbab ühe tüdruku kaissu, algab üldtants)

Kai poisid

Ellen-Jean

Nõelak.: Kui saaksin...ai pörgulist...läheksin ka otsima...Ai...Ei saa....

Hääled (ukse taga) Uks lahti! Uks lahti! Tehke uks lahti! (uks tehakse lahti ja Toomas ja üks Tossu poiss toovad improviseerivalt kandraamil Jüri sisse kellele on palitu päale visatud ja pää valge rätikuga seotud)

Toomas: Kuhu me selle surnukeha paneme. Nõnda inimest ära taguda, et enam ühtki tervet kohta ihul pele. Ptüi karadid!

Aabram: Mis te tast siis siia tõite, kui ta surnud on?

Toomas: Kuhu me ta siis pidime panema? Vaadake nüüd oma kätetööd!

August.....

Aabram:Kõrvuti mõlemad maamulda, et saaksid surmaski kõps olla (Jüri viiakse ära)

lk. -24-

.....

Aabram (tõmbab ukse lahti) (Lävel seisavad Tiina ja Jüri kõrvuti teineteist hoides. Nende taga seisab Öller., Kai ja Mai)
Tiina, Tiinakel Jüri! Mida see peab tähendama? (rahva keskel hämmastus ja hüüded "Surnud tõusevad ülesse, viimnepäev!")

Jüri: Oleme surnust ülesse tõusnud!

Tiina hüppab isale kaela) Taadike, me kuulsime kõik (suudleb isa) Minu armas taadike!

Aabram (Pühib silmi) Mu ärakadunud laps!

Nõelak.: Just nagu romaanis, lüüakse maha või hüppavad kalju päält merre, aga tõusevad jälle ellu.

Jüri: Meie oleme elus ja terved ja armastame üksteist!

Aabram: Armastage ja saage õnnelikuks, lapsed! Mina enam vastu ei räägi.

Kõik mis mul on, see on ka teie oma. Aga, õelge mulle, kuidas te kõik siia saite. Ja mina Ölleritsu?

Öller.: ..

Osman: Sina Jüri, olid ju surnud. Kuidas sa siis nüüd nõnda? Ilma minu teadmata?

Jüri: Niisama vähe surnud kui sina. Elus ja terve. Isegi silm pole mul minine.

.....

Osman: Allah ja muhameedi!

Aabram: Ja sina, Tiinake, mu laps, tegid mulle nii palju südamevalu!

Tiina: Sa ei lasknud mind ju muidu Jürile. Anna andeks!

lk. -25-

.....

Skobele: Kas te kuulsite, mis aus Osman ütles. Tiina peab minema mulgile.

Tiina: Mina ei lähe muule kui Jürile.

Mulk: Sõaõiguse perra mia nõvva su endale!

Osman: Sina, mulk, pea suu. Sina ära sega end meeste jutu sekka. Sõjast sa osa ei võtnud.

Toomas (näitab härjakara) Seda su ihu nõuab!

- O s m a n : Mina sallin sind ka, Skebelev. Ma olen valmis leppima (joevad) (Skob, suudleb Osmanit) Aga, tusara kambala ! Kui teie Jürile midagi tegite, siis mina hävitan Kükaküla koos rahvaga, hullemini kui Jeruusalemma linna.
- K ü a r e l : (tuleb Nõelak, risti üle öla) Kuhu ma su raibe pamen? Lõin su maha ja tõin ka ära. (vaatab parajat paika)
- N ö e l a k : (Kaarli seljast näitab Skebelevi lauda) Pane siia!
- K a a r e l : (as tan Nõelak, Skebelevi laua manu) Võta viina sisse ja määri pääle. Kull läheb üle. Või parem, las KUPU-Kai laseb kuppul! Suu täis viina või kurat võtku. Kui nüüd juua ei saa, millal siis!
- A a b r a m : Kuidas siis sina jalgu jäid? Sa olid ju vahemees!
- N ö e l a k : (heitab säärt kinni) Kes selles mässusu enam hoolis. Ma karjusin küll et ärge lõõge par..par..parlamentööri. Aga kas need hullud küsivad (silub uuesti säärt) Varem oli mul parem jalg haige, nüüd löid teise ka lombakuks.
- S k o b e l e v : (lailalt) Eh, pratt! Ära muretse midagi. Kui sa mõlemast jalast lompad, siis ei saa keegi test aru, kas sa liipad või käid sirgelt. Joe, rätsep? (ulatab kortli)
- N ö e l a k : Ma selle suurem pruukija ei ole, karaskus ja parajus.. (joob) on meie rahva kaunim aade... Ai, pörguline, kuidas valutab. (joob uuesti) Kaunim aade.
- S k o b e l e v : Oot, pratt, ma studeerin. Kas on luu pooleks või välja väänatud? (istub Nõelakule, ette ja uurib jalga)
- N ö e l a k : Äi, ai, ära nii tugevasti!
- S k o b e l e v : Ära ole nii hellik. Meil Plevna all löi türklane ühel venelasele pähe ögaga maha, ja see mees ei lausunud sõnagi. (teeb äkilise nõksutuse jalale ning vaab ise toolilt maha, rätsepa saabas pees, Kõva naer) Eh! Tsort vasmii!
- N ö e l a k : Ai! Jätal! Jätal!
- S k o b e l e v : (kõhib maast üles) See jalg jääb sulle enesele. Oli väljaväänatud. Joe sõbrake!
- N ö e l a k : (joob) Ongi juba parem. Aga mu süda on äraütlemata valus, et teie KÜKA JA Tossu poisid sõja säädust rikute.
- S k o b e l e v : Joe ka südamevalu vastu. Proesit!
- KÜKAKÜLA poiss (tuleb väljast tagasi)
- A a b r a m : Kas nägid? Kas kuulsid midagi?
- KÜKA poiss : Nagu kivi kaevu. Just nagu maa alla. Ma jooksin üht teed ja teist teed. Mitte kui midagi. Jooksin isegi Pilli-Jüri sauna, et vahest jooksis Jüri oma poole. Ka mitte kui midagi. Pime kahl!
- A a b r a m : Siis on mu kallid laps kaevus või linalaas. Minge ometi inimesed otse sinna! Rätsep sa jääd siia valvama. Ma lähen ise.
- N ö e l a k : Ma ei saa ju kellelegi midagi anda ega keelda. Jalg ei käi
- A a b r a m : Kes kurat küll selbe mulgi mu teele vedas. Kui mu laps elaks, ma annaksin ta nüüd kahel käel Pilli-Jürile.
- A u g u s t : (enda ette) Sa kuradi raisk, minust mitte sõnagi!
- A a b r a m : Aga ega seegi enam elus pole. Mis ma enam räägin. Tooge mu laps tagasi. Ma annan ta sellele, kes ta mulle tagasi toob! (mõned poisid lähevad otsima)
- N ö e l a k : (upitab end minekule) Kui saaksin.. ai pörgulist.. läheksin ka otsima. Ai (Langeb toolile tagasi) Ei saa!
- HÄÄLED (ukse taga) Uks lahti! Uks lahti! Tehke uks lahti! (uks tehakse lahti ja Tooma jam üks Tossu poiss toovad improviseerivalt kanderaami Pilli-Jüri sisse, kellele on palitu pääle visatud ja pää valge rätikuga seotud)
- T o o m a s : (Kuhu me selle surnukeha paneme. Nõnda inimest ära taguda, et enam ühtki tervet kehta ihul pole. Ptüi, kuradi! (rahvas läheneb kanderaamile)
- A a b r a m : Mis te tast siis siia töite, kui ta surnud on?
- T o o m a s : Kuhu me ta siis pidime panema? Vaadake nüüd oma kätetööd!
- A u g u s t : (hõõrub käsi) Sellest oleme nüüd lahti. Jumalale tänu. Et see mulk mul peost ära lippas.
- A a b r a m : Siberisse me lähme. Ja mu laps on surnud. Pilli-Jüri kah. Kahe käega annaksin, ise paneksin nad paari. Aga pole enam kegagi. (langeb pingile) Oh mind õnnetut vanainimest! Viige saksakambrisse ja pange sinna. Mina matan ise oma kuluga. Kõrvuti mõlemad maamulda, et saaksid surmaski koos olla (Jüri viiakse ära) Et sinna saksakambrisse keegi oma nina ei pista! Tiinake mu lapsuke!
- M u l k : Ai! papa, ära muretse! Kull Tiina tuleb. Kohe ta jääb! Piime kihluse ära! Mia massa kõik kinni kihluse ja sõakulud..
- A a b r a m : (kargab üles) Oi sind kuradima mulki! Surnu majas, lapsuke linalaas, tema kõneleb oma kihlustest. Väik kõik kõrtsist. Ma lähen ise otsima. Kus mu laterna? (läheb ja teeb leti tagant termilaterna, süütab selle)

- O s m a n i: Mina sallin sind ka, Skobelev. Ma olen valmis leppima (joovad) (Skob. suudleb Osmanit) Aga, tusara kambala! Kui teie Jürile midagi tegite, siis mina hävitan Kükakula koos rahvaga, hullemini kui Jeruusalemma linna.
- K ä a r e l: (tuleb Nõelak, risti üle öla) Kuhu ma su raibe pamen? Lõin su maha ja tõin ka ära, (vaatab parajat paika)
- N õ e l a k: (Kaarli seljast näitab Skobelevi lauda) Pane siia!
- K ä a r e l: (asutan Nõelak, Skobelevi laua manu) Võta viina sisse ja määri pääle. Küll läheb üle. Või parem, las Kupu-Kai laseb kuppul! Suu täis viina või kurat võtku. Kui nüüd juua ei saa, millal siis!
- A a b r a m: Kuidas siis sina jalgu jäid? Sa olid ju vahemees!
- N õ e l a k: (hoiab sõõrt kinni) Kes selles mässusu enam hoolis. Ma karjusin küll et ärge lõõge par.. par.. parlamentööri. Aga kas need hullud küsitad (silub uuesti sõõrt) Varem oli mul parem jalg haige, nüüd löid teise ka lombakuks.
- S k o b e l e v: (lailalt) Eh, pratt! Ära muretse midagi. Kui sa mõlemast jalast lombad, siis ei saa keegi tost aru, kas sa liiped või käid sirgelt. Joo, rätsep? (ulatab kertli)
- N õ e l a k: Ma selle suurem pruukija ei ole, karskus ja parajus.. (joob) on meie rahva kaunim aade... Ai, põrguline, kuidas valutab. (joob uuesti) Kaunim aade.
- S k o b e l e v: Oot, pratt, ma studeerin. Kas on luu pooleks või välja väänatud? (istub Nõelakun, ette ja uurib jalga)
- N õ e l a k: Ai, ai, ära nii tugevasti!
- S k o b e l e v: Ära ole nii hellik. Meil Plevna all lõi türklane ühel venelasel pähe ügaga maha, ja see mees ei lausunud sõnagi. (teeb äkilise nõksutuse jalale ning vaob ise toolilt maha, rätsepa saabas peos. Kõva naer) Eh! Tsort vasmii!
- N õ e l a k: Ai! Jätal! Jätal!
- S k o b e l e v: (kehib maast üles) See jalg jääb sulle enesele. Oli väljaväänatud. Joo sõbrake!
- N õ e l a k: (joob) Ongi juba parem. Aga mu süda on äraütlemata valus, et teie Kika ja Tossu poisid sõja sõjast rikuti.
- S k o b e l e v: Joo ka südamevalu vastu. Proosit!
- KÜKAKULA peiss: (tuleb väljast tagasi)
- A a b r a m: Kas nägid? Kas kuulsid midagi?
- KÜKAKULA peiss: Nagu kivi kaevu. Just nagu maa alla. Ma jooksin üht teed ja teist teed. Mitte kui midagi. Jooksin isegi Pilli-Jüri sauna, et vahest jooksis Jüri ema poole. Ka mitte kui midagi. Pime kahl!
- A a b r a m: Siis on mu kallid laps kaevus või linaleos. Äinge oneti inimesed et siin! Rätsep sa jääd siia valvama. Ma lähen ise.
- N õ e l a k: Ma ei saa ju kellelegi midagi anda ega keelda! Jalg ei käi!
- A a b r a m: Kes kurat küll selge mulgi mu teele vedas. Kui mu laps elaks, ma annaksin ta nüüd kahel käel Pilli-Jürile.
- A u g u s t: (enda ette) Sa kuradi raisk, minust mitte sõnagi!
- A a b r a m: Aga ega seegi enam elus pole. Mis ma enam räägin. Tooge mu laps tagasi. Ma annan ta sellele, kes ta mulle tagasi toob! (mõned poisid lähevad otsima)
- N õ e l a k: (upitab end minekule) Kui saaksin.. ai põrgulist.. läheksin ka otsima Ai (Langeb toolile tagasi) Ei saa!
- HÄÄLED (ukse taga) Uks lahti! Uks lahti! Tehke uks lahti! (uks tehakse lahti ja Tooma ja Tossu poisid toovad improviseerivalt kandraamil Pilli-Jüri sisse, kellele on palitu päle visatud ja pähe valge rätikuga seetud)
- T o o m a s: (Kuhu me selle surnukeha paneme. Nõnda inimest ära taguda, et enam ühtki tervet kohta ihul pole. Ptui, kuradi! (rahvas läheneb kandraamile)
- A a b r a m: Mis te taat siis siia tõite, kui ta surnud on?
- T o o m a s: Kuhu me ta siis pidime panema? Vaadake nüüd oma kätetööd!
- A u g u s t: (hõõrub käsi) Sellest olome nüüd lahti. Jumalale tänu. Et see mulk mul peost ära lippas.
- A a b r a m: Siberisse me lähme. Ja mu laps on surnud. Pilli-Jüri kah. Kahe käega annaksin, ise paneksin nad paari. Aga pole enam kedagi. (langeb pingile) Oh mind õnnetut vanainimest! Viige saksakambriisse ja pange sinna. Mina matan is ise oma kuluga. Kõrvuti mõlemad maamulda, et saaksid surmaski koos olla (Jüri viiakse ära) Et sinna saksakambriisse keegi oma nina ei pista! Tiinake mu lapsuke!
- M u l k: Ai! Papa, ära muretse! Küll Tiina tuleb. Kohe ta jääb! Piime kihluse ära! Mia massa kõik kinni kihluse ja süakulud..
- A a b r a m: (kargab üles) Oi sin! Kuradi mulki! Surnu majas, lapsuke linaleos, tema kõneleb oma kihlustest. Väik kõik kõrtsist. Ma lähen ise otsima. Kus mu latern? (läheb ja teeb leti tagant tormilaterna, süütab selle)

TEINE KUKA poiss(tuleb väljast)Ses ropus pimedudes ei leia susi ka midagi.

A a b r a m:Mitte kui midagi!

ÜKS KUKA poiss:mitte kui midagi,Törukse eit ütles,et turbahaudade juures oleks nagu keegi naisterahvas karjunud.

A a b r a m:Siis on mu tütar turbahauas.Sa kuradi mulk küll.Sinna sa mu lapse ajasid!

M u l k:Ära ole kropp!Kui lubasid laitse mulle.

A a b r a m:Kõrtsist välja kõik!

N ö e l a k=:Kuidas ma lähen,kui jalad ei käi?

A a b r a m:Mine või käpili.Ah,sina võid senini siia jääda kui ma tagasi tul-
len(suundub kambri ukse poole)Skobelev ja Osman võivad ka jääda.

S k o b e l e v:Vot,kus pirakas.Sõja võitsin,aga pruuti pole kuskilt võtta.
Mis sina sest arvad,pratt Osman?(rahvas seab end mineku valmis)

A a b r a m:(tõmbab kiiruga ukse lahti.Lävel seisavad Tiina ja Jüri kõrvuti
teeneteist hoides.Nende taga seisab Öller,Kai ja Mai)Tiina,Tiinakel
Jüri(end kogudes)Mida see tähendab?(Rahva keskel hämmastus ja hüüdee
"Surnud tõusevad ülesse,viimnepäev!")

J ü r i:Oleme surnust üles tõusnud.

T i i n a:(Hüppab isale kaela)Taadike,me kuulsime kõiki(suudleb)Minu armas
taadike.

A a b r a m:(pühib silmi ja habet)Mu ärakadunud laps!

N ö e l a k.:Just nagu romaanis,lüüakse maha või hüppavad kaalu päält merre,
ja tõusevad jälle ellu.

J ü r i:Meie oleme elus ja terved ja armastame teineteist.

A a b r a m:Armastage ja saage õnnelikuks,lapsed.Mina enam vastu ei räägi.
Kõik,mis mul on,see on ka teie oma.Aga,ütelge mulle,kuidas te kõik siia
saite.Ja mina,Ölleritsu?Sa ometi käisid otsimas?

Ö l l e r i:Noe,muidugi.Käisin otsimas.Kust välja saab,säält saab ka sisse.
Kõnelase ajal on nad liikunud lävelt letiruumi,kuhu kogub järjest
rahvast juurd)

O s m a n:Sina Jüri,olid ju surnud!Kuidas sa siis nüüd nõnda?Ilma minu tead
mata?

J ü r i:Niisama vähe surnud kui sina,Elus ja terve.Isegi silm pole mul si-
nine.

O s m a n:See on sinu eest,poegi!

A a b r a m:Ölleritsu,lae välja,See on sinu järjekordne temp.Kuidas sa seda
tegid?

Ö l l e r i:Kui mina saaksin piisa viina,kapa kangeta õluta....siis...

A a b r a m:Saad,saad,nii palju kui süda kutsub.Räägi üles!

Ö l l e r i:Mis seal ikka,Kui Tiina uksest välja tormas,kartsin,et asi võib
halvasti lõppeda.Tal olik seesugune enesetapja nagu pääs.Skobelev,
sina oma praalimisega kohutasid ära.Noe,ma jooksin järele ja tõin taga
si tüdruku,läbi akna sisse.Siis mul see pürguplaan tekkiski,Sina,va
hää mees,aitasid ise jõudumööda kaasa.

A a b r a m:Kuidas mina?

Ö l l e r i:Noe,muidugi,Kui sa oleks tagakambrisse tulnud,oleksid kogu män-
gu nahka pannud.

M u l k:Nüüd on Tillu-Tiina elun ja mia nõvva...

A a b r a m:Midagi sia ei nõvva.Pea lõvva ja kõrtsist välja.Kuid mis edasi?

Ö l l e r i:Ma valvasin siis Jüri tulekut,Sain ta lõpuks kätte ja panin kan-
deraamile.Sidusin pää valge rätikuga kinni.

O s m a n:(pukkeh naerma)Esek-inam!Tusara kambala!Sina,Toomas,mängisid nii
surmtõsiselt,et petsid ka minu vana meriröövli.Ah-ah-haa!Allah ja mu-
hameed!

A a b r a m:Ja sina,Tiinake,mu laps,tegid mulle nii palju südamevalu!

T i i n a:Sa ei lasknud mind ju muidu Jürile,Anna andeks!

A a b r a m:Hää küll!Hää küll!Peaasi,et oled alles(kõrtsirahvale)Mis te va-
hitel!Jooge!Tillu-Tiina kihlused!Võtke ise ja jooge.(poisid joevad õlle-
korve ja pudeleid)

A u g u s t:(enesele)Kuradima viltu veab.Sa raisk,kuidas viltu vedas!

Ö l l e r i:(kes kuulnud Augusti juttu)

Aidut-taidut,teo on viltu,Augustil on päris viltu...

N ö e l a k.:Ja kuidas need kaks siis kokku said?

Ö l l e r i:Aknast välja,aknast sisse,otse mulgi palge ette...

(vanaAabramile,matkides rätsepat)Vait,ma räägin nüüd...

TEINE Kuka poiss(tuleb väljast) Ses repus pimedudes ei leia susi ka midagi.

A a b r a m; Mitte kui midagi!

ÜKS KUKA poiss; mitte kui midagi. Tõrakse eit ütles, et turbahaudade juures oleks nagu keegi naisterahvas karjunud.

A a b r a m; Siis on mu tütar turbahauas. Sa kuradi mulk küll. Sinna sa mu lapse ajasid!

M u l k; Ära ole krepp! Kui lubasid laitse mulle.

A a b r a m; Kõrtsist välja kõik!

N õ e l a k; Kuidas ma lähen, kui jalad ei käi?

A a b r a m; Mine või käpili. Ah, sina võid senini siia jääda kui ma tagasi tul- len (suundub kambri ukse poole) Skebeleu ja Osman võivad ka jääda.

S k e b e l e u; Vet, kus pirakas. Sõja võitsin, aga pruuti pole kuskilt võtta. Mis sina sest arvad, pratt Osman? (rahvas seab end mineku valmis)

A a b r a m; (tõmbab kiiruga ukse lahti. Lävel seisavad Tiina ja Jüri kõrvuti teineteist hoides. Nende taga seisab Öller, Kai ja Mai) Tiina, Tiinakol! Jüri! (end kogudes) Mida see tähendab? (Rahva keskel häärmastus ja müüde "Surnud tõusevad ülesse, viimnepeev!")

J ü r i; Oleme surnust üles tõusnud.

T i i n a; (Hüppab isale kaela) Taadike, me kuulsime kõik! (suudleb) Minu armas taadike.

A a b r a m; (pühib silmi ja habet) Mu ärakadunud laps!

N õ e l a k; Just nagu romaanis, lüüakse maha või hüppavad kalju püält merre, ja tõusevad jälle ellu.

J ü r i; Meie oleme elus ja terved ja armastame teineteist.

A a b r a m; Armastage ja saage õnnelikuks, lapsed. Mina enam vastu ei räägi. Kõik, mis mul on, see on ka teie oma. Aga, ütlege mulle, kuidas te kõik siia saite. Ja mina, Ölleritsu? Sa emeti käisid otsimas?

Ö l l e r; Noh, muidugi. Käisin otsimas. Kust välja saab, säält saab ka sisse. Kõnelase ajal on nad liikunud lävelt letiruumi, kuhu kogub järjest rahvast juurde)

O s m a m; Sina Jüri, olid ju surnud! Kuidas sa siis müüd nõnda? Ilma minu tead mata?

J ü r i; Niisama vähe surnud kui sina. Elus ja terve. Isegi silm pole mul si- nine.

O s m a m; See on sinu eest, poeg!

A a b r a m; Ölleritsu, lae välja. See on sinu järjekoradne temp. Kuidas sa seda tegid?

Ö l l e r; Kui mina saaksin piisa viina, kapa kangeta õluta... siis...

A a b r a m; Saad, saad, nii palju kui süda kutsub. Räägi üles!

Ö l l e r; Mis seal ikka. Kui Tiina uksest välja tormas, kartsin, et asi võib halvasti lõppeda. Tal oliks seesugune enesetapja nagu päis. Skebeleu, sina oma praalimisega kohutasid ära. Noh, ma jooksin järele ja tõin taga si tüdruku, läbi akna sisse. Siis mul see pürguplaan tekkiski. Sina, va hää mees, aitasid ise jõudumööda kaasa.

A a b r a m; Kuidas mina?

Ö l l e r; Noh, muidugi. Kui sa oleks tagakambriisse tulnud, oleksid kogu män- gu nahka pannud.

M u l k; Müüd on Tiina-Tiina elum ja mia nõvva...

A a b r a m; Midagi sia ei nõvva. Pea lõvva ja kõrtsist välja. Kuid mis edasi?

Ö l l e r; Ma valvasin siis Jüri tulekut. Sain ta lõpuks kätte ja panin kam- deraamile. Sidusin päi valge rätikuga kinni.

O s m a m; (pukkeh nassina) Eesk-iaam! Tusara kambala! Sina, Toomas, mängisid nii surmtõsiselt, et petsid ka minu vana merirõõvli. Ah-ah-haa! Allah ja mu- hameed!

A a b r a m; Ja sina, Tiinakol, mu laps, tegid mulle nii palju südamevalu!

T i i n a; Sa ei lasknud mind ju muidu Jürile. Anna andeks!

A a b r a m; Hää küll! Hää küll! Peaasi, et oled alles (kõrtsirahvale) Mis te va- hitel! Jeege! Tillu-Tiina kihlused! Võtke ise ja jeege. (poisid poevad õlle- kerve ja pudeleid)

A u g u s t; (enesele) Kuradima viltu veab. Sa raisk, kuidas viltu vedas!

Ö l l e r; (kes kuulnud Augusti juttu)

Aidut-taidut, tee on viltu. Augustil on päris viltu...

N õ e l a k; Ja kuidas need kaks siis kokku said?

Öller; Aknast välja, aknast sisse, etse mulgi palge ette...

(vanaAbramile, matkides rätsepat) Vait...

A a b r a m: ...Ja jõulu ajal tulge kõik puim
 (Hüüded: Elagu Tilla - Tiina ja Jüri. Poisid kosjavad Tiina ja Jüri õhku)
 T o o m a s: Poisid, katsume, kas saame kõrtsimehele tuule alla.
 A a b r a m: Jätke vanamees rahule!
 T o o m a s: üks, kaks, kolm (Poisid paiskavad Aabrami õhku)
 Lööts lahti! Tõmba Jüri! Kes söfida jõuab, see jõuab ka tantsida

.....

RAHVAS (...Igavene sõprus! Eesti rahvas. Kõikjal leppimisi)

K a a r e l (läheneb Toemale, võtab saapasäärest pussi ja ulatab Toemale) Säh,
 võta, mina temaga enam ringi ei käi!

T o o m a s: (tõmbab käisest härjakara ja ulatab Kaarlile) Võta vend Kaarel. Mina
 ei vaja seda enam (Seisavad hetke vastamisi)

N ö e l a k.: Nagu indiaanlaste juttudes, vahetavad rahupiipe!

T o o m a s: Nõelakuninga kätte. Eks ole, Kaarel! (annab pussi Nõelakuningale)
 Mata mah, et sa isegi ei mäleta kuhu!

K a a r e l (ulatab härjakara samuti Nõelakuningale) Rahu tema põrmule. Toomas!
 (läheneb Süleldes, suudlevad ja kaisutavad)

T o o m a s: Suguvend Kaarel!

-27-

Ö l l e r.: ...Vähemast ei mõika (Läheb Tooma ja Kaarli juure ja sosistab)

T o o m a s: (kummardub poistele ja sosistab. Korraga kostab laul)

lk. -28-

M a i: Kas mäletad? Tel samal ööl vandusid mulle esimest korda truudust.

Mäeotsa ait eetab.

K a a r e l: August, teeme lühidalt Mina pikka kauplemist ei salli. Kas kesid
 Maie või mina kõnelen.

T o o m a s: Ja mina kahi!

-26-

TIINA

A a b r a m: Tiinake, tütreke! Tahtsid sa tööpoolest end turbahauda uputada?

T i i n a: Kui Jürit pole, milleks siis minagi elan!

-28-

A a b r a m: Tiina tee lambaraum! (Tiina ära)

Näär!

T i i n a (Kohe tagasi) Siin isa

SAMA POISS: Ja teise kulla ehale ka tohib minna, ilma naha õrrele viinata (üldine naer)

Õ l l e r.: Tohib, tohib (poisid katsumad tüdrukui suudelda. Muudet "lepime" "Leppimise muus")

K a i: (Osmanile) Kuidas jäi nüüd see minu tähtis asi? Sa lubasid mulle ikka mu ilusa mulgikese.

O s m a n: (naerdes) Tusara kambala! Seda ma lubasi jah. Aga näe, Skobelev võitis. Kõsi temalt!

K a i: (Skobelevi juurde) Fai kindralihärra, pane mind nüüd mulgile. Sina võitsid sõja.

S k o b e l e v: Eh, koluubaska! Kui Tiinat ei saa anda, siis sinu ma annan mulgile. Mulk võta oma naine ja ole õnnelik, et niipaljugi sõjast said!

M u l k: Sina pole kellegi andja. Kuulsid ju, et sul pole enam sõjatõugust!

S k o b e l e v: Kai kohta on. Tema pole surnuist üles tõusnud.

K a i: Minu ilus mulgikene! Minul polegi vaja surnuist tõusta. Mina olen alati siinse elanud. Tule oma ilusa poja nana.

M u l k: Mia ei lase end kellegagi paari panna, kui mia esi ei taha.

K a i: Siis taha nüüd!

M u l k: Ei taha!

Õ l l e r.: Ah, sina mulk, ei taha! Aga meie tahame! Meie oleme head inimesed, oleme leppinud ja suudelnud. Meie keskel võivad elada ainult head inimesed. Eks ole! (Muudet "Mulk koristagu oma ihusugu")

Õllerits: Kas sa kuulsid rahva häält? Mõtlic järele! Vast hakkad tahtma!

M u l k: Mia ei lase endale ette ütelda, mida mia taha.

Õ l l e r.: Kui sina tahad meie keskel elada, siis pead kesima oma lapse oma. Vaat, seda tahame meie! Kas ma ei räägi äratõdemata selgesti (rahvas "Selge kui kuld" "Kosigu Kai!")

M u l k: Ei kosii!

A a b r a m: Kaprenke, mina muutuin oma meelt, kas sina siis kangem oled!

M u l k: Nõrgem vai kangem. Eii!

S k o b e l e v: Siis muu oma talu naha ja lahku meie külast. Seda ütleb vana sõjamees ja uus eestlane!

Õ l l e r.: Mingisugust talu muumist. Talu kuulub noorele mulgile ja see on Kupu-Kaie peeg. Kirjuta talu Kaiele või Kaie pojale ja minel!

M u l k: Mitte kummatki! Te ei saa mind sundida!

O s m a n: Noh, kull on kangekaalne. Me teeme tara kogu su krundile ümber.

S k o b e l e v: Ma panen oma tragunid aia taha valvama, et sa säält välja ei pääseks.

M u l k: kohtukull kaitses mind.

M õ e l a k: Kuuile, mulk. Ara suurusta Neeva veega nagu Grensteini. Kui mina ja Osman, ja Skobelev, ja Vana-Aabram, ja kaks kula kõik koos kohtusse tunnistama läheme, siis ei läbi üheki miravei ega senat vastu.

M u l k: (Jäeb tõiseks ja mõtlikuks) Noh ole mia kull rahva sekka sadanul!

K a i: (Läheneb mulgile ja silub tema varrukad) Mõtlic kui ilus peeg sul on. Kauaks sa oma ihusugu salgad ja saunas varjul pead. Poise tukib juba kooli. Seesugust tarka last ei ole terves kihelkonnas. Kas mina jõuan temaest prohmuse koolitada? Peab ta su kirikukantslist ära vanduma, kui taast õpetajahärra saab?

M u l k: (Õlleritsule) Noh, olgu! Aga ütlege te, et kula on vastu, et mia Kaie kosii, sest mia seda justament tiil!

Õ l l e r.: (koos rahvaga, naerdes) Mitte ei sallii! Oleme vast!

M u l k: (võtab ühe kilega Kaie ümber) Kas oled nõus, Kai? Mia massa trve poole eesti! Jooge! Kõik kula on minu koduma. Ja siia jääb ka väike mulk!

Õ l l e r.: Naha võttis märjaks see kosjakäik! Kaks paari on juba koos. Peaks mina saama piisa viina, kapa kangeta õluta, siis... andke mulle üks ümber! Vähemast ei mõika! (Läheneb Teoma ja Kaarli juurde ja sosistab neile midagi) (siirdub siis letti ette ja hakkab jooma) Aidut-taidut, tee oli viltu

T o o m a s: (kummardub poiste poole ja sosistab nendega. Korraga kostab laul

SAMA POISS: Ja teise külla ehale ka tohib minna, ilma naha örrele viimata (üldine naer)

Ö l l e r .: Tohib, tohib (poisid katsumad tüdrukui suudelda. Hüüded "lepime" "Leppimise musu")

K a i: (Osmanile) Kuidas jäi nüüd see minu tähtis asi? Sa lubasid mulle ikka mu ilusa mulgikese.

O s m a n: (naerdes) Tusara kambala! Seda ma lubasi jah. Aga näe, Skobelev võitis. Kõsi temalt!

K a i: (Skobelevi juurde) Pai kindralihärä, pane mind nüüd mulgile. Sina võitsid sõja.

S k o b e l e v: Eeh, koluubaska! Kui Tiinat ei saa anda, siis sinu ma annan mulgile. Mulk võta oma naine ja ole õnnelik, et niipaljugi sõjast said!

M u l k: Sina pole kellegi andja. Kuulsid ju, et sul pole enam sõjaõigust!

S k o b e l e v: Kai kohta on. Tema pole surnuist üles tõusnud.

K a i: Minu ilus mulgikene! Minul polegi vaja surnuist tõusta. Mina olen alati sinule elanud. Tule oma ilusa poja manu.

M u l k: Mia ei lase end kellegagi paari panna, kui mia esi ei taha.

K a i: Siis taha nüüd!

M u l k: Ei taha!

Ö l l e r .: Ah, sina mulk, ei taha! Aga meie tahame! Meie oleme hääd inimesed, oleme leppinud ja suudelnud. Meie keskel võivad elada ainult hääd inimesed. Eks ole! (Hüüded "Mulk koristagu oma ihusugu")

Ö l l e r i t s u: Kas sa kuulsid rahva häält? Mõttele järele! Vast hakkad tahtma!

M u l k: Mia ei lase endale ette ütelda, mida mia taha.

Ö l l e r .: Kui sina tahad meie keskel elada, siis pead kosima oma lapsi ema. Vaat, soda tahame meie! Kas ma ei räägi äraütlemata selgesti (Rahvas "Selge kui kuld" "Kosigu Kai!")

M u l k: Ei kosil!

A a b r a m: Kapremäe, mina muutsin oma meelt, kas sina siis kangem oled!

M u l k: Nõrgem vai kangem, Eil!

S k o b e l e v: Siis müü oma talu maha ja lahku meie külast. Seda ütleb vana sõjamees ja uus eestlane!

Ö l l e r .: Mingisugust talu müümist. Talu kuulub noorele mulgile ja see on Kupu-Kaie poeg. Kirjuta talu Kaiele või Kaie pojale ja mine!

M u l k: Mitte kummatki! Te ei saa mind sundida!

O s m a n: Noh, küll on kangekaelne. Me teeme tara kogu su krundile ümber.

S k o b e l e v: Ma panen oma tragunid aia taha valvama, et sa säält välja ei pääseks.

M u l k: Kohtukull kaitseb mind.

N ö e l a k .: Kuule, mulk, Ara suurusta Neeva veega nagu Grensstein. Kui mina ja Osman, ja Skobelev, ja Vana-Aabram, ja kaks küla kõik koos kohtusse tunnistama läheme, siis ei löö ükski miravoi ega senat vastu.

M u l k: (jääb tõsiseks ja mõtlikuks) Noh ole mia küll rahva sekka sadanul!

K a i: (läheneb mulgile ja silub tema varrukad) Mõttele kui ilus poeg sul on. Kauaks sa oma ihusugu salgad ja saunas varjud pead. Poiss tükib juba kooli. Seesugust tarka last ei ole terves kihelkonnas. Kas mina jõuan temast prohmuse koolitada? Peab ta su kirikukantslist ära vanduma, kui taast õpetajahärä saab?

M u l k: (Ölleritsule) Noh, olgu! Aga ütlege te, et küla om vastu, et mia Kaie kos kosil, sest mia seda justament tiil!

Ö l l e r .: (koos rahvaga, naerdes) Mitte ei sallil! Oleme vast!

M u l k: (võtab ühe käega Kaie ümbert) Kas oled nõus, Kai? Mia massa trve poole ast! Jooge! Küll küla om miu kodumaa. Ja siia jääb ka väike mulk!

Ö l l e r .: Naha võttis märjaks see konjakäik! Kaks paari on juba koos. Peaks mina saama piisa viina, kapa kangeta õluta, siis... andke mulle üks ämber Vähemast ei mõika. (Läheb Tooma ja Kaarli juurde ja sosistab neile midagi) (siirdub siis leti ette ja hakkab jooma) Aidut-taidut, tee oli viltu

T o o m a s: (kummardub poiste poole ja sosistab nendega. Kerraga kostab laul

POISED laulavad:

See Mäetsa talu, tii-rall-lall-laa! Teeb südamele valu, tii-rall-lall-la
See Mäetsa talu teeb südamele valu, tii-rall-lall-laa!

Sääl pärnapuude vilus, Mai öitseb täies ilus.

Kord suveõösel hilja Mai maitset armuvila.

Siis vana Juhan tuli, tal ~~KAIKAK~~ kaasas oli sulil.

Ta arvas aidas varas, kel adateivas paras.

Kui sust on meest ja julgust, roni välja kassimulgust.

Ta võttis raske kaika, lõi varga sinna paika!

Oh halastaja vägi, kui vana Juhan nägil!

Et halli Antsu august ronis välja väimees August.

Nüüd vana Juhan nutab, kes Maie ära võtab.

Oh, August, ära trotsi, ära teist pruuti etsi!

Sa olid õine varas, ja Maie sulle paras!

M a i (On nihkunud Augusti juurde) Kas sa mäletad? Tol samal ööl vandusid
mulle esimest korda truudust, Mäetsa ait oetab!

K a a r e l: August, teeme lühidalt! Mina pikka kauplemist ei salli. Kas kosid
Maie või mina kõnelen.

T o e m a s: Ja mina kah!

J ü r i: Ka mina, August. Ma olen su sõber. Mäletad!

M a i: Oh, Issand, missuguse mehe ma pean võtma. Aga ma armastan sind sest
saadik, kui mu isa su maha lõi. Anna käsi. Ma teen sust mehe.

O s m a n: Pea meeles, August, külast välja, tara ümber ja tragunid ning minu
asakad valvama!

M a i: Ja igavest truudust võid vanduda kas või iga päev, aga ainult mulle!
(üldine naer)

A u g u s t: Sisse veavad, sunnikud. Kuradima moodi veavad sisse. Ma ei tee
enam ühtki sõda kaasa. Las käia! Mai, mina armastan ainult sind, kosin su
veel täna!

RAHVAS (Hurraa! Las käia! Augustist saab mees! Elagu August ja Mai!)

Ö l l e r.: (leti ees) Aidut-taidut, tee oli viltu,
kõrtsipapa kõht oli viltu...

Kuule sina Küka kõrsimees ja Vana Abram! Ega sa sunnikunahk ometi nii
ettevaatamatu polnud, et sa oleksid töötanud ja vandunud, et sa võtad
enne oma habeme maha, kui sa Tillu-Tiina Pilli-Jürile annad (Naer. Hüü-
ded: Ah-haa! Tõotas küll! Nüüd oled sees!)

A a b r a m: (naerdes) Tiina, too lambaraud (Tiina ära) Kui on läinud tütar ja
tal, mingu kah habe. (Kõva naer rahva seas) Nüüd saab naljast!

T i i n a: (tagasi lambaraudadega) Siin isa!

A a b r a m: Too siia (Lõikab habeme lühikeseks)

RAHVAS Oh-oh! Vana Abram tunneb nooti!

N ö e l a k.: Aidake mind pingile. Ma ise ei saa. Sel puhul pean mina ütlema
paar sõna! (tõuseb teiste abil pingile, kõneleja poosis) Minu elu ärarää-
kimata kaunim silmapilk on kätte jõudnud. Eesti rahvas ei mässa enam.
(Ronib maha)

K a a r e l: Marupolka! Või muidu kosin ka veel mina täna õhtul ja meie män-
gul ei tulegi lõppu! Tõmba Jüri! Maali, tule! (tõmbab ühe tüdruku kaissu,
algab üldtahts, mida asendavad rahvatantsijad)

E E S R I I E

Epiloog.

RATSAMEES (Ölleritsu Aadu) sõidab oma ratsuga lavale teise eesriide või päris eesriide ette)

Mäng on otsas, olge rahul.
Laul on läbi, lähme lahkul!
Kes on targem, tehku ise,
kes on parem, pangu pääle!

E-tüna

Äraütlemata kallid ~~Niisama~~ rahvas, kui teie keskel on veel mõni paar, kes (~~Enne Australia, Kanada või Ameerika sõitu~~) kuidagi oma abieluasju ritta ei saa, need tulgu siia. Meie lahendame need asjad üks, kaks, kolm, veel täna ~~EEK~~. Öhtul, kui muidu ei saa, teeme väikese sõja. Sõjakulud tasub ~~IRO~~. Ma nägin, kurat jooksis siin samas lava taga vanade kottadega ringi. Tal kulub neid veel palju, Noh, ~~IRO~~ varustuslaos on vanu kotte veel küllalt!

↓ mere koorimine

enne kui me teid koorik täna öhtul
päris oleme saanud.

EESRIDE=

MEIKULA POISID

Rahvatükk kolmes vaatuses

Osallised:

V n a A s b r a m, körtsimee, 50-00 a. vahel

Tilul-Tilul, tema tatar, 20, a.

P 111 -J " r i, p o p s i p o i s s

M i g i n ä g u, neorperomees

Nelikuningas, rätsep

L r i p e t a j a .

Ö l o i t s u A a d u

Chama Passa, Tessukula kindral

S t e b l e v, K ü k a k ü l a k i n d r a l

K u k a a a r e l, Skobelevi adjutant

Tomás Thomas, Oamen Passa adjutant

Silmaugu August, Tooneburg

Копия 1,28,а.

Măscuș Mai, Peretutar 24.a.

K^ularahvt, poisse ja tüdrukuid

Aeg: Lõud sajandi viimane kümnne

Vahberg

celler
4

Time

Roger

Herman

Kallak

Busma

Kaz'et

Kullback

Pahr

after

Laine

Hel, a